16.

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 117 (8337)
МАЙН
19
ВОСКРЕСЕНЬЕ
1957 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Абаһан социалистическэ уялгануудаа заатагүй дүүргэхэ

Бухы совет арадтаяа хамта ма- й Бурят-Монголой ажалшад уехэ Октябриин 40-дэхи жэлэй нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын өө мүнөө үедэ эршэтэйгээр сэжэ байна. Город, тосхон, кол- з, МТС, совхоз илгадгүй бүгэдэ- дай энэ социалистическэ мүры- ндэ оролсожо, ажалай шэнэ шэ- ллалтануудые туйлажа байнхай. Угаа шухала, харюусалгатай уял- ууудые манай хүдөө ажахын хү- мэрилэгшэд абаа. 1957 ондо хү- ажахын продуктнуудые эрид эр абаха гэһэн партиин Цент- льна Комитедэй болон СССР-эй нистрнүүдэй Соведэй Хандалга эгээр зоригжоһон колхознигууд, анизаторнууд, совхозуудай хү- мэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэр- элтэд өөһэдынгөө суглаанууд рэ ехэ ехэнүүд уялгануудые аба- зургаадахи табанжэлэй түсэ- е болзорһоонь урид дүүргэхын өө үсэд шангаар тэмсэхэбди гэ- Эхэ оронойнгоо үмэнэ үгэеэ эһэн байха юм. Республикын хү- ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй со- алистическэ энэ уялганууд сογсо- дожо, манай газетын майн 16- й номерто толилогдоо.

Колхознигуудай, механизатор- удай, совхозуудай хүдэлмэрилэг- дэй, хүдөө ажахын мэргэжэлтэ- ажал хэрэгые абаһан уялга- удаарнь сэгнэхэ бэшэ, харин хэг- һэн бодото ажалаарнь сэгнэдэг уу. Ушар иимэһээ уял- абажархёод, һанаагаа амар- гүй, харин бүрил оролдосотой- р, үшөөл абьяастайгаар ажал- ха хэрэгтэй болоно ха юм.

Социалистическэ уялгануудые ад, тэрэнээ амжалтатайгаар ргэжэ байһан һаалишад, хони- д, гахайшад, трактористнууд бо- н хүдөө ажахын бусад хүдэлмэ- лэгшэд олон. Тарбагатайн, Куда- н аймагуудай олонхи һаалишад, л адуулагшад һү ехээр һааха гэ- уялгануудаа оролдосотойгоор ргэжэ байна. Ажахын жэлэй 7 ра 10 хоногто һү абаха жэлэйнгээ эбые тарбагатайнхид 62,5 про- нт, кударынхид—54,2 процент ргэжэ, нёдондо жэлэйнгээ энэ нхиһөө хараа байса ехэ һү һаа- а. Долоон һарын туршада колхо- удай племенной фермын 28 һаа- шад үнеэн бүриһөөн 1400 литр- дээшэ, һүнэй-товарна фермын һаалишад—1050 литрһээ дээшэ һаагаад байна. Республикымнай колхоз үнеэн бүриһөө энэ үедэ 0 литрһээ дээшэ һү һааба.

Эдэ түрүүшүүлэй хажуугаар һү аха уялгаяа хангалтагүйгөөр ргэжэ байһан һаалишад, колхо- уд, совхозууд, аймагууд бии. ангаяа Байкало-Кударын, Ахын, эжэнгын, Закаменай аймагуудай лхозууд, Боргойн совхоз һү һааха лгануудаа муугаар дүүргэжэ айнхай. Эдэ аймагуудай колхо- уд бухы дээрээ түрүү ябажа бай- н аймагуудһаа хоёр дахин бага һааһан байха юм. Иимэ бирагүй алые тэсэхын аргагүй. Юуб гэ- дэ, ажахын энэ жэлдэ республи- мнай колхозууд дунда зэргээр еэн бүриһөө 1200 литр, совхо- уд—1600 литр һү һааха гэһэн лга абанхай бшуу.

Адуу малай тоо толгойе олошо- улха, малаа һайса таргалуулжа, рэндөө мяха ехээр тушааха та- ар абаһан уялгануудаа колхоз лон совхозууд үшөөл хангалта- гүйгөөр бэелүүлжэ байна. Үнгэрһэн үбэлжэлгын үедэ Хориин, Хэжэнгын, Байкало-Кударын, Заиграйн болон бусад хэдэн аймагуудта адууһа мал олоороо гарзалһан, тураһан байшоо. Тэрэнэй эсэстэ эдэ аймагуудай колхозууд, совхозууд гүрэндэ мяха тушааха түсэбөө таһалдуулжа байнхай. Яруунын, Хориин аймагуудай олонхи колхозууд энэ жэлдэ нэгэшье килограмм мяха гүрэндэ тушаагаагүй. Тиин, эдэ колхозуудай доторой хэрэгсэлдэ хэдэн зуун толгой мал гаргашалагдаһан байха юм.

Малнуудаа шахан таргалуулжа, мяха ехээр абаха тушаа Иволгын, Тарбагатайн аймагуудай колхозуудта ехэхэн дутагдалнууд бии. Иволгынхид мүнөө хүрэтэр шахан таргалуулагдаха малай гүүртэ, отарануудые эмхидхэхэ, тэндэ табигдаһан малые саг сагтань шэгнэжэ байха хүдэлмэриие гуримшуулаагүй байһаар. Энэ гүрэн түрын удхашанартай хэрэгтэ иимэ харюусалгагүйгөөр хандажа болохогүй.

1957 ондо колхоз, совхозуудта 30 мянган тонно мяха, тэрэ тоодо 5,7 мянган тонно гахайн мяха абаха гэһэн уялгаяа заатагүй дүүргэхэ ёһотойбди. Тиимын түлөө 100 мянгаһаа үсөөн бэшэ гахай түлжүүлэн шахаха, зунай бэлшээриин үедэ адуу малаа һайса таргалуулха зэргэтэйбди. Энэ харюусалгатай хүдэлмэридэ эрхимэй эрхим малшадые табижа, партийна, советскэ организацинуудай зүгһөө саг үргэлжын туһаламжа, хиналта хэрэгтэй болоно.

Мухаршэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхоздо гахайнуудые хуурай тэжээлээр, тусхай кормушкануудһаа эдеэлүүлхэдэ һайн үрэ дүн харуулаа. Тиимэһээ энэ түрүү аргые колхозуудай, совхозуудай фермэнүүдтэ түргэнөөр нэбтэрүүлхэ шухала. Мүн зун намарай үедэ шубуудые олоор үсхэбэрилэн шахахын түлөө мүнөө үедэ дальбараануудые олоор абажа, дэгжээхэ хэрэгтэй.

Энэ жэлдэ хүдөө ажахын культурануудай үндэр баян ургаса абажа, адуу малдаа элбэг дэлбэг тэжээл бэлэдхэхэ тушаа колхоз, совхоз, аймаг бүхэн социалистическэ уялгануудые абаһан байгаа. Тиигэбэшье, хабарай тарилга ехээр удааржа байна. Жэшээнь, Хэжэнгын аймагай колхозууд болон МТС-үүд эртын орооһото культурануудые 7—8 хүдэлмэриин үдэртэ дүүргэхэ гэһэн уялга абажархёод, эндэхи МТС-үүд болон колхозууд арба гаран үдэртэ тарилга хэбэшье, түсэбэйнгөө арайхан хахадыень дүүргэжэ байнхай.

Уялга абаһан лэ хойноо, тэрэнээ арга бэшэ дүүргэхэ хэрэгтэй. Абаһан уялгаяа дүүргэдэггүй, ажал хэрэгтээ нобшо назагайгаар хандадаг хүнүүдтэ эрид шанга хэмжээ абаха саг ерээ.

Партиин айкомууд, колхозуудай, МТС-үүдэй болон совхозуудай партийна эхин организацинууд социалистическэ мүрысөөе улам хүсэтэйгөөр дэлгэрүүлжэ, хүн бүхэнэй абаһан уялгаяа дүүргэхэдэнь туһалха, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые олоной шадабари болгохо уялгатай.

Н. С. Хрущев Югославиин журналистнуудтай хөөрэлдэбэ

КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь нүхэр Хрущев Советскэ Союзда ерээд байһан Югославиин урналистнуудай делегацитай, мүн гославиин хэблэлэй болон радио- й Москвада байдаг саг үргэлжын рреспондентнүүдтэй майн 17-до өрэлдөө.

Нүхэдэй ёһоор, үнэн сэхээр 3 саһаа үлүү саг соо үргэлжэлһэн өрэлдөөндэ Югославиин журналистнууд һонирхожо байһан бүхы асуудалнуудтаа тодорхой харюу абажа, Советскэ Союзда ябахадаа үзэһэн хараһан юумэн тухайгаа хөөрэбэд.

Югославиин журналистнууд Советскэ Союзда уриһанайнь түлөө, мүн тодорхой зохидоор хөөрэлдэһэнэйнь түлөө Н. С. Хрущевто баясхалан хүргөө.

(ТАСС).

ТАРИЛГА ДЭЭРЭ

Тарбагатайда эртын тарилга дүүрэбэ

Аймагай колхозууд эртын орооһото культурануудай тарилгые сүм дүүргэжэ, мүнөө орой культурануудай болон огородой эдеэ тарижа захалба. Гансахан шэниисэ 14074 гектар газарта, ехэнхидээ хэрээһэлүүлэгдэжэ байгаад таригдаа юм. Олохон колхозуудай полинууд дээрэ таряан зүлгэ жэгдэ һайнаар гаража байна.

Тарилга дээрэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой (түрүүлэгшэнь нүхэр Рыбаков) тракторна ба таряан ажалай бригада (бригадирынь нүхэр Кушнарев) һайн ажалаараа шалгараа. Энэ колхоздо 1300 гектар газарта шэниисэ ба хара таряан шанар һайнтайгаар таригдаа. Мүн «Искра» колхоз эртын тарилгые дүүргээд, мүнөө орой культурануудые, огородой эдеэ тарижа захалаа. Эртын тарилгада һайн ажалаараа шалгарһан трактористнууд Баранов, Комеков гэгшэд мүнөө «ДТ-54» тракторта хамта хүдэлмэрилхэ зуураа, «СКГ-4» сеялкээр үдэртөө 4 га нормын орондо 5,5—6 га хүрэтэр хартаабха квадратно-гнездовой аргаар һуулгана.

Мүн аймагай бусадшье колхозуудта орой болон тэжээлэй культурануудые, огородой эдеэ тарижа захаланхай.

Тиихэдэ аймаг дотор эртын пар хахалха түсэб дүүргэгдэө.

А. Чебунин.

Нормоёо 200 процент дүүргэнэ

Доодо-Худанай сомоной Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ эртын тарилга хэхэ зуураа, «ДТ-54» тракторaар 3 сеялкэ шэрээд үдэр бүри 43 га газарта тарилга хэхэ нормотой аад, М. Улзуев майн 10—11-нэй үдэрнүүдтэ 90—95 гектар тарилга хэжэ, нормоёо 200 гаран процент эрхим һайн шанартайгаар дүүргэһэн байна.

Нүхэр Максим Улзуев табан үдэрэй турша соо 356 га газарта эртын тарилга хэбэ.

Гадна, нүхэр М. Улзуев 300 га эртын борнойлго хэһэн 200 га пар хахалһан байха юм.

Д. Доржиев.

Шэбхэ ашаха машина

Цагаан-Усанай МТС-эй үнинэй механизатор, тракторна бригадын бригадир Степан Афанасьевич Зарубин наг шэбхэ автомашинада ашаха тусхай түхеэрэлтэ өөрөө зохёоһон байна. Энэ түхеэрэлтэ «Беларусь» маркын тракторта тодхогдонхой. Кубометр хахад ородог удхуураар тракторайнгаа кабина соо һуугаад, наг шэбхэ удхуулжа, автомашинын кузовта ашажа байха аргатай.

...«Коммунизм» колхозой кукуруза тариха Маюр гэжэ нютагай поли. Үнгэрэгшэ һарын тэн хахадһаа хойшо трактористнууд Энгельс Богатов, Филарет Гаськов гэгшэд эндэ наг шэбхэ гаргажа байнхай. Тэдэнэр горьтой ехэ наг шэбхэ гаргаад байна. Гансахан һүүлэй арбан хоног соо 476 тонно наг шэбхэ гаргаа. Энээн дээрэһээ харахада иимэ ехэ шэбхые хоёр хүн механизм хэрэглээгүй һаа, поли дээрэ гаргажа шадахагүй байгаа бшуу. Эдэ механизаторнууд Степан Зарубинай һанаашалан зохёоһон шэнэ түхеэрэлтые шадамараар хэрэглэһэн байна. Ахалагша тракторист Энгельс Богатов иигэжэ хөөрэнэ:

— Һүүлэй арбан хоног соо бидэнэр 476 тонно наг шэбхэ хоёр—хоёр хахад модоной газарта зөөгөөбди. Теэд үшөөшье ехэ зөөхэ аргатай байгаабди. Юуб гэхэдэ, тээсгэндээ бидэнэр механическа аргаар наг шэбхые удхуулжа, машинын кузов соо хэдэгшье һаа, буулгахадаа хүрзөөр унагаадаг байгаабди. Харин мүнөө өөрөө гэдэргээ хүнтэрдэг хоорботой прицептэй болообди. Тиимэһээ ажалаймнай бүтээсэ бүри дээшэлхэ ёһотой.

Тиигээд Энгельс тракторайнгаа рульда һуужа, автосамосвалай шофер Федор Сергеевич Гаськов машинаяа заводилба, тэрэнэй нүхэр Филарет Гаськов самосвалай кузов дээрэ гарана.

— Үгы, энэ Филареттнай кузов дээрэ юу хэхэнь гээшэб? — гэжэ МТС-эй главна агроном Сергей Романович Бильтуевһаа хүнүүд һурана.

— Удхуурай дүтэлжэ ерэхэдэ оёорыень түмэрөөр түлхижэ наг шэбхээ һуладхадаг, гоожуулдаг юм. Энээниие оньһожоруулха тухай Степан Афанасьевичнай нилээд оролдолго гаргажа байнхай. Харин мүнөө дээрээ иигээд хүдэлжэ байна гээшэбди, — гэжэ главна агроном харюусана.

Тракторта хоноогдоһон удхуур хоёр-гурба дахин наг шэбхэ удхажа, самосвалай кузов дээрэ һуладхаад, дүүргэжэрхибэ. Оройдоол 4—5 минута соо автомашина ашагдаад байгаа һэн. 12 минутын үнгэрөөд байхада хоёр хахад тонно наг шэбхэ гурбан километр шахуу газарта байһан кукурузын поли дээрэ буулгагдаад байба. Иигэжэ 3 хүн 3 час соо 32 тонно наг шэбхэ поли дээрэ гаргаа.

— Степан Афанасьевич һайн лэ түхеэрэлтэ зохёогоо гээшэ. Энээнэй ашаар наг шэбхэ зөөхэ хүдэлмэриһөө хэдэн хүн сүлөөлэгдэжэ, ондоо ажалда табигдаа, ажалнайшье урагшатайгаар ябадаг болоо,—гэжэ главна агроном нүхэр Бильтуев хүхюутэйгээр хөөрэнэ.—Удхуурые автоматическаар тайлдуулжа байха түхеэрэлтэ Степан Афанасьевичнай һаядаа зохёохо ёһотой.

Энэ агрегат һаядаа Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо эльгээгдээд, һүүлээрнь Кагановичын нэрэмжэтэ колхоздо абаашагдаха юм.

А. Ткач.

ТЕЛЕГРАММА

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. А. БУЛГАНИНДА, КПСС-эй Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь нүхэр Н. С. ХРУЩЕВТО

Москва, Кремль.

Ахадүү агууехэ Совет ороной газарһаа гаража ябахадаа, бидэнэр тухай тон ехэ анхарал оролдолго гаргажа, сэдьхэл хүдэлгэмэ һайханаар хүндэлһэнэйтнай түлөө Таанадта, Советскэ Правительствода, КПСС-эй Центральна Комитедтэ үшөө дахин үнэн зүрхэнһөө гүнзэгы баясхалан хүргэнэбди.

Советскэ Союзай Монголдо ахадүүгэй ёһоор, айхабтар ехээр туһалдаг байһанайнь ашаар манай ороной экономико, соёл болбосоролынь саашадаашье улам ехээр хүгжэн бадарха байна.

Коммунизм байгуулха хэрэгтээ, мүн эб найрамдалай түлөө, арадуудай хоорондын хани барисаанай түлөө тэмсэлдээ агууехэ амжалта туйлахыетнай Таанадта, Таанадаар дамжуулан агууехэ советскэ арадта, Коммунистическэ партида болон Советскэ Союзай Правительствода үнэн зүрхэнһөө хүсэнэбди.

Ахадүүгэйхеэр амаршалагша Ю. ЦЕДЕНБАЛ Д. ДАМБА

Эрхүү, 1957 оной майн 17.

СССР-эй уранзохёолшодой союзай правлениин гурбадахи пленум

СССР-эй уранзохёолшодой союзай правлениин III пленум Москвада болоод, майн 17-до дүүрэө. Советскэ литературын хүгжэлтын гол шухала асуудалнууд дүрбэн үдэрэй туршада тон үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэө. Москвагай, Ленинградай, Украинын, Белоруссиин, Казахстанай, Грузиин, Узбекистанай, Азербайджанай, Яхадай, Карелиин, Татарай, Сибириин, Алас Дурна зүгэй болон бусад союзна, автономно республикануудай, мүн хизаар, областьнуудай уранзохёолшод зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадаа.

СССР-эй уранзохёолшодой союзай правлениин нэгэдэхи секретарь А. Сурков түгэсхэлэй үгэ хэлэжэ, пленумэй хүдэлмэриин дүнгүүдые согсолоо.

Манай литературын мүнөө ямар байдалтай байһан, мүн тэрэнэй саашанхи зорилгонууд тухай асуудалаар бүхы үгэ хэлэгшэд нэгэн һанамжатай байба гэжэ нүхэр Сурков хэлэнэ. Секретариадай элидхэл тушаа үгэ хэлэгшэд олон, зүб шүүмжэлхы ажаглалтануудые хээ гэжэ нүхэр Сурков тэмдэглэбэ.

Зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалаар шиидхэбэри абтаа. Тэрэшэлэн пленум эмхидхэлэй асуудалнуудые зүбшөө.

КПСС-эй ЦК-гэй президиумэй гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гэй секретарь Д. Т. Шепилов пленумдэ байлсаа.

Барилгын, архитектурын академиин сесси нээгдэбэ

Москвада майн 15-да СССР-эй Барилгын болон архитектурын академиин хоёрдохи сесси Архитекторнүүдэй центральна байшан соо нээгдэө. Тус сесси байрын гэрнүүдые бариха тухай асуудал зүбшэн хэлсэхэ юм.

Москвагай, Ленинградай, Киевэй, Минскын, Свердловскын, Сталинградай, Горькиин болон ороной бусад городуудай архитекторнүүд, барилгашад—хамта дээрээ 600 гаран хүн эндэ суглараа.

Барилгын, архитектурын академиин президент Н. В. Бехтин сесси нээгээ.

(ТАСС).

Шэнэ Хуулиие һайшаан дэмжэнэ

Галуута-Нуурай шахтынхид СССР-эй Верховно Соведэй долоодохи сесси дээрэ абтаһан шиидхэбэринүүдые нэгэн һаналтайгаар һайшаан угтаба. № 7—8 шахтын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд промышленность, барилга хүтэлбэрилхэ хэрэгые улам һайжаруулха тухай хуулиие баяр баясхалантайгаар һайшааба.

— Нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлэй тезисүүдые зүбшэн хэлсэхэ үедэ,—гэжэ тус шахтын главна инженер Василий Башенович Иванов хэлэнэ,—манай хүдэлмэришэд бүхы арга боломжонуудаа хүсэд бүрин ашаглажа, үйлэдбэреэ эрид һайжаруулха зорилготой хэдэ хэдэн хэмжээ-ябуулгануудые хараалаад, бэелүүлжэ эхилһэн байна.

Газар дорохи нүүрһэ малталгые апрель соо хоёр халаанда хүдэлхөөр болгожо гуримшуулһан, мүн хүдэлмэришэдэй ажалые хүнгэдхэхэ ондоошье хэмжээн абтаһан байха юм. Тэрэнэй ашаар нүүрһэшэдэй ажалайнь бүтээсэ нилээд дээшэлһэн байна. Шахтын коллектив нүүрһэ малталгаар апрель һарынгаа түсэбые 110,9 процент дүүргэө.

— Мүнөө шахтынгаа хүдэлмэришэдэй ажалай эмхидхэлые, үйлэдбэриин технологи һайжаруулха, шахтада шэнэ техникэ үргэнөөр нэбтэрүүлхэ зорилгонуудые урдаа табинхайбди. Промышленность болон барилга хүтэлбэрилхэ хэрэгые улам һайжаруулха тухай шэнэ Хуули манай шахтын хүдэлмэришэдые ажалай шэнэ шэнэ амжалтануудта зоригжуулна,—гэжэ нүхэр Иванов хөөрэнэ.

Сессиин шиидхэбэринүүдтэ харюу болгон, тус шахтын горнягууд социалистическэ мүрысөөгөө улам үргэдхэжэ, шэн зоригтойгоор ажаллана. Энэ шахтынхид май һарын 14 хоног соо нүүрһэ малтаха даалгабаряа 109,4 процент дүүргэөд, түсэбһөө гадуур 1300 тонно түлишэ Эхэ орондоо үгэбэ.

Майн Нэгэнэй һайндэрэй урдахана шахтадаа суутай болоһон нүүрһэшэ Николай Николаевич Коныгин, проходчигуудай бригадир Николай Андреевич Бондарев гэгшэд СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденуудаар шагнагдаа. Эдэ хоёр шэн габьяата ажалайнгаа түлөө правительствын шагналда хүртөөд байхадаа, бүри зоригтойгоор хүдэлмэрилжэ, бүтээсэ ехэтэй ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Апрель һарада нүхэр Коныгин түсэбэй ёһоор 165 метр утатай газар малтаха байһан аад, 330—350 метр малтаһан байха юм. Мүнөө Н. Коныгин халаанайнгаа даабариие 150—200 процент дүүргэдэг. Нүхэр Н. Бондарев бригадынгаа проходчигуудай ажалые шадамар бэрхээр эмхидхэжэ, ажалай үндэр бүтээсэ туйлана. Н. А. Бондаревай бригадаһаа жэшээ абажа, энэ шахтын горнягууд А. Г. Кочарян, С. П. Сауткин, Д. Н. Дульский гэгшэдһээ бүридэһэн проходчигуудай бригада үдэр бүриингөө даабариие 250 процентһээ доошо бэшээр дүүргэнэ.

Ц. Балданов.

СССР-эй Верховно Соведэй долоодохи сессиин материалнуудые хүн зон хаа хаанагүй шудалжа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Удын «Механлит» заводой трактор хабсаралгын цехын агитатор нүхэр Непогодин үдын забһарлалгада хүдэлмэришэдтэ сессиин материал уншажа үгэжэ байна.

Е. Ринчиновагай фото.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Мяха ехээр абахын түлөө парторганизациин тэмсэл

Нёдондо жэлдэ манай колхоз эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 18,7 центнер мяха абажа, гүрэндөө 1900 центнер мяха тушаагаа һэн. Тиин мүнөө жэлдэ манай колхознигууд, артелиингээ хамтын суглаан дээрэ Смоленскэ областиинхидай һандалгые зүбшэн хэлсэхэ зуураа, арга боломжонуудаа бүри ашагтайгаар хэрэглэхэ зорилго табиһан юм. Тиигэжэ мяха абалгаяа 1,5 дахин ехэ болгохо гэжэ шиидэһэн байнабди

Мүнөө жэлдэ хамта дээрээ 2534 центнер мяхан тушаагдаха.

Мяха абалгаар колхозойнгоо хараалһан түсэбые бэелүүлэлсэхэ зорилгоор, манай партийна организаци, коммунистнууд ехэ хүдэлмэри ябуулжа байна. Мяха абалгые дээшэлүүлхэ асуудал парторганизациин гол анхаралда табигданхай. Энэ асуудал партийна суглаан дээрэ табигдажа зүбшэн хэлсэгдээ. Гүрэндэ тушаагдаха малай, тахяа шубуунай харууһалгые һайжаруулха тушаа коммунистнууд һайшаалтай дурадхалнуудые оруулаа. Мал ажалда хүдэлдэг коммунистнуудай харюусалгые дээшэлүүлхэ тушаа партбюро хэмжээ абана. Мүнөө фермэ, отара, гүүртэ бүхэндэ мал ажалда үни хүдэлмэрилһэн дүршэл ехэтэй коммунистнууд табигдаа. Коммунист бүхэн партийна даалгабаритай. Тэдэнэр дааһан хэрэгэйнгээ түлөө гүйсэд харюусаха, тэндэхи малшадай дунда ойлгууламжын, эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулха зэргэтэй гэжэ партбюро эрилтэ табина. Эбэртэ бодо малай гүүртэ, гахайн фермэ дээрэ коммунистнууд нүхэд К. Брылев, Т. Парфенов гэгшэд ажаллажа байна. Хонидой фермые партийна бюрогой гэшүүн нүхэр Г. Сибигатуллин даажа абанхай. Эдэнэр булта партийна даалгабаритай.

Мүнөө таргалуулагдаха малай гүүртэ, отара бүхэндэ мяха абалгаар тусхай даалгабаринууд үгтэнхэй. Мяха ехээр абадаг болохын тулада арга боломжонуудаа яажа хэрэглэхэб гэжэ партийна организаци малшадта ойлгуулна.

Манай малшад тус тустаа тодорхой уялгануудые абаад, ажаллажа байнхай. Жэшээнь, Хушуурта гэжэ газарта байрладаг ахалагша хонишон нүхэр Ф. Федоровой отарынхид гүрэндэ тушааха 730 толгой эрье хониной толгой бүриһөө 4,5 килограмм нооһо хайшалха, 60—70 килограмм шэгнүүртэй болоторынь таргалуулха гэжэ шиидээ. Мал адуулагша нүхэр В. Варфоломеев даажа абаһан 135 толгой эбэртэ бодо малаа зундаа һайнаар харууһалжа, сүүдхэ бүридэ шэгнүүрыень 800 граммаар нэмээхэ, гүрэндөө эрхим шанартай мяха тушааха гэһэн уялга абанхай.

Мал ажалда хүдэлмэрилдэг колхознигуудай ажалые һайнаар сэгнэжэ, урма хэшээлыень бадаруулха гэһэн коммунистнуудай дурадхалые партбюро хаража үзөөд, правлениин үзэмжэдэ табиһан байна. Энэ дурадхалые артелиин правлени һайшаан дэмжээд, малшадта ажалай нэмэлтэ түлбэри ехээр үгэдэг болохо гэжэ хараалаа. Гахайшадай ажал һайнаар урмашуулагдаха. Жэшээнь, гахай бүриингөө шэгнүүрые түсэбэй ёһоор нэмээгээд байгаа һаань, нэмээгдэһэн 10 килограмм бүхэндэнь 1,5 ажалта үдэр үгтэхэ юм. Гадна, тушаагдаһан гахайнуудайнгаа шэгнүүрэй дунда зэргээр 70—70 килограммһаа доошо бэшэ байбал, тушааһан мяханайнгаа хоёр процентыень өөртөө абаха байна.

Эбэртэ бодо мал, хони харууһалагшад түсэбһөө гадуур нэмээгдэһэн шэгнүүрэйнгээ килограмм бүридэ 15—25 түхэриг мүнгэ абаха, мүн тарган сэгнэлтэтэйгээр тушаагдаһан мяханайнгаа центнер бүриһөө 5 процентынь өөртөө абаха болоно. Гадна, тахяа, шубуу харууһалагшад ажалай нэмэлтэ түлбэри ехээр абаха юм.

Гүрэндэ тушаагдаха адуу малаа һара бүридэ шэгнэжэ үзэнэбди. Апрель һарада ахалагша гахайшан нүхэр В. Кравцовагай даажа байдаг һүрэг гахайнуудай шэгнүүр сүүдхэ бүри 100—100 граммаар дээшэлээ. Май соошье гахайнууд мүн лэ таргална. Эбэртэ мал, хони харууһалагшад һайн амжалта туйлаһан байна. Фермэ, гүүртэ, отарада ажалладаг коммунистнуудта малшадай ажалай тоо бүридхэлые һайса эмхидхэхэ гэһэн даалгабари партбюро үгэһэн байна. Эдэ бүгэдын ашаар малшадай урма зориг, ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлхэ.

Мяха тушаалгаар абаһан уялгануудаа дүүргэхын тулада малшадай дунда социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлнэбди. Һара бүридэ мүрысөөнэй дүнгүүд гаргагдана. Малшадай үдэр үнгэргэнэбди. Малай гүүртэ, отара бүхэндэ агитаторнууд томилогдонхой. Агитаторнуудта тодорхой даалгабаринууд үгтэнхэй. Коммунистнууд ажаллажа байһан газартаа ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулха гэһэн даалгабаритай. Коммунистнууд нүхэд И. Бодров, И. Калашников, Я. Брылев гэгшэд ойлгууламжын хүдэлмэри һайнаар ябуулна. Тэдэнэр малшадай урда ямар зорилгонуудай табигдажа байһые, тэдэ зорилгонуудаа ямараар бэелүүлжэ байнабибди гэжэ һайса ойлгуулна.

Агитаторнуудай үүргые дээшэлүүлхэ, тэдэнэй ябуулдаг хүдэлмэриие нүлөө ехэтэй болгохо зорилгоор һара бүри 2 дахин семинар үнгэргэгдэнэ. Һая болоһон семинар дээрэ «Октябриин 40 жэлэй ойе ажалай амжалтануудаар угтая» гэһэн асуудал табигдаа.

С. Брылев, Мухаршэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин секретарь.

ШЭНЭ СОВХОЗДО

ХОНИДОЙ ТОО ОЛОШОРНО

Кяхтын совхозой хонишод хонидойнгоо тоо толгой олошоруулхын тула ехэ оролдолго гаргана. Мүнөө энэ фермэнүүдтэ хамта 8 мянга гаран толгой хонин тоологдоно. Фермын хонишод ниитынгээ малай тоо толгой олошоруулхаһаа гадна, тэдэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхын тула тэмсэнэ. Жэшээлхэдэ, 1953 ондо хамта 72 центнер нооһо хайшалһан байгаа һаа, 1956 ондо 130 центнер нооһон абтаһан байна.

Киранска отарын хонишод 979 эхэ хониНһоо 1080 толгой хурьга абаад, нэгэшье хоролтогүйгөөр тэнжээжэ байна. Сакманщигууд Л. Сахарова, Л. Казакова, М. Ревякина, Л. Игумнова, Н. Милютина гэгшэд илангаяа оролдосотойгоор ажалланад.

ЕКАТЕРИНА КОЛОДИНА ТҮРҮҮЛһЭЭР

Усть-Кяхтын МТФ-гэй һаалишадай дундаһаа Екатерина Колодина мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Тэрэ даажа абаһан 14 үнеэнһээ үдэр бүхэндэ 114 литр һү һаана.

Үнгэрһэн апрель һарада энэ түрүү һаалишан хамта 2192 литр һү һааха байгаа һаа, тэрэ даалгабаряа 21 үдэрэй туршада дүүргэбэ.

— Залуу аад, шадамар бэрхэ һаалишан,— гэжэ нүхэр Колодина тухай совхозойхид хэлсэдэг.

ЕХЭ ТҮЛБЭРИ АБАНА

Механизатор Николай Корытов оролдосотой ажалаараа суурхана. Тэрэ совхозой ямаршье ажалда ябахадаа даалгабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэдэг юм. Жэшээлхэдэ, һүүлэй 10 хоногто модо, солоомо зөөлгэ дээрэ ажаллаха зуураа даалгабаряа 200—250 процент хүрэтэр дүүргэжэ, үдэр бүхэндэ 135 түхэриг мүнгэ олоһон байна.

К. Петелин.

Ленинград. Городой залуушуул Бүхэдэлхэйн VI фестивальда бэлэдхэжэ байна. Олон предприятинуудта вечернүүд үнгэргэгдэнэ, концертнүүд болоно. Балтийска заводой судна барилгашадай залуушуул Орджоникидзын нэрэмжэтэ клубта сугларжа, ехэ һонирхолтой вечер үнгэргэбэ. Уранһайханай самодеятельностьдэ хабаадагшад олон дуунуудые дуулажа, хатар наада табяа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: арадай плясканuудые эрхим һайнаар наадахын түлөө конкурс үнгэргэгдэжэ байна.

ТАСС-эй фотохроника.

Үхибүүдэй зунай амаралта тухай

Һуралсалай жэлэй дүүрэхэ саг дүтэлжэл байна. Һаядаа манай республикын хэдэн мянган һурагшад зунайнгаа амаралтада гаража, сагаа өөһэдтөө туһатайгаар, һонирхолтойгоор үнгэргэхэнь. Энээнэй тулада сэнгэлиг һайхан хүдөө нютагуудаар пионер лагерьнууд олооро эмхидхэгдэхэ юм. Манай республика дотор нээгдэхэ 24 тиимэ лагерьта хамта дээрээ 9,5 мянган үхибүүд амарха.

Аяншалга болон экскурсинуудые хэжэ зундаа амарха арга бусад үхибүүдтэ олгогдохоор хараалагданхай. Культурын ордон, байшангуудай, клубуудай, паркнуудай дэргэдэхи лагерьнуудта үхибүүдые амаруулха хэрэгтэ энэ жэлдэ илангаяа ехэ анхарал хандуулагдаха байна. Тиимэһээ, городуудай, районуудай ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй гүйсэдкомуудай үмэнэ, арадай гэгээрэлэй, элүүрые сахилгын эмхи зургаануудай, профсоюзай, комсомолой организацинуудай үмэнэ үхибүүдэй зунай амаралтые ёһотой һайнаар эмхидхэхэ зорилго табигданхай.

Үхибүүдые һайнаар амаруулхын тула пионер лагерьнуудай гэр байрануудыень эртээнһээ бэлдэхэ, заһабарилха, зэр зэмсэгээр, хэрэгсэлнүүдээр хангаха шухала. Энэ ажалые багаханааршье хойшолуулжа болохогүй. Элүүрые сахидаг хүдэлмэрилэгшэдэй (түрүүлэгшэнь нүхэр Панова), арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй (түрүүлэгшэнь нүхэр Гармаев) профсоюзуудай обкомууд энээниие зүбөөр ойлгожо, пионер лагерьнуудайнгаа байрануудые үнинэй түхеэржэ эхилэнхэй. Профсоюзуудай обкомууд, заводской комитедүүд лагерьнуудые майн 20 болотор хүсэд дүүрэн түхеэрхэ ёһотой.

Союзууд хоорондын лагерьнуудые хүдөө нютагта эмхидхээд, байраар хангаха хэрэгые аймгүйсэдкомууд богонихон болзор соо шиидхэхэ зэргэтэй. Мүнөө жэлдэ иимэ 14 лагерь нээгдэхэ юм. Үхибүүдые культурнаар амаруулхаһаа гадна, ажалай дүршэлтэй болгохо гээшэ тон харюусалгатай хэрэг мүн.

Лагерьнуудта хүдэлхэ хүнүүдые зүбөөр шэлэжэ табибал, дээрэ дурсагдаһан зорилгонууд амжалтатайгаар шиидхэгдэхэ байна. Хүмүүжүүлэгшэдые шэлэжэ абалгада арадай гэгээрэлэй эмхи зургаану[д] комсомолой организацинууд [и]үүргэ дүүргэхэ юм. Үхибүүдые хүмүүжүүлхын тула олон багшан[ар] пионервожатанууд, бусад хүдэлм[э]рилэгшэд хэрэгтэй болохо бш[уу]. Город шадар эмхидхэгдэхэ 11 [ла]герьта 10 ахалагша пионервожа[тай], 130 багшанар-хүмүүжүүлэгшэд, [...] баянист, 11 врач, 13 медицин[ин] сестранууд хэрэгтэй болохо. Нёд[он]до профсоюзай организацин[уу]д һайн бэлэдхэлтэй хүмүүжүүлэгш[эд]ээр лагерьнуудые хүсэд ханга[жа] шадаагүй, энээндэнь арадай гэгээ[рэлэй] эмхи зургаанууд туһалаа[гүй] байгаа.

Лагерьнуудта хүдэлмэрилхэ [хү]нүүдые шэлэн абахадаа, үхибүүд[ые] хүмүүжүүлхэ дүй дүршэлыень, [э]ажалдаа хэр дуратай байһыень х[а]раада абалсаха шухала. Лагер[ь]нуудые һайн хүмүүжүүлэгшэд[ээр] хангаха арга боломжо манда би[и]. Энээниие бэелүүлхын тула арад[ай] гэгээрэлэй таһагууд, комсомол[ой] комитедүүд үүсхэл гаргаха зэргэт[эй].

Пионер лагерьнуудай үшө[ө] үсөөн дээрэһээ, тэндэ ошохо дур[а]тай бүхы үхибүүдые хангажа шад[а]хагүй байнабди. Үхибүүдэй оло[н]хинь зундаа городто үлэхэ ушар[тай] болоно. Эдэнэрые һайнаар амару[л]хын тула, ВЦСПС-эй тогтоол[ой] ёһоор энэ жэлдэ паркнуудай, сэс[эр]лигүүдэй, клубуудай дэргэдэ гор[о]дой пионер лагерьнууд нээгдэхэ ю[м]. Эндэ үхибүүд үдэртөө хоёр дах[ин] эдеэлээд, культурнаар амарха, сэ[ту]гэхэ байна. Хэдэ хэдэн иимэ лагер[ь]нуудые мүнөө жэл эмхидхэхэ хэр[эг]тэй гэжэ нёдондоной дүй дүршэл х[а]руулаа. Гэхэтэй хамта, городско[й] лагерьнуудай хүдэлмэриие хүдө[ө] гэйхиһөө нэгэшье илгаагүй байха[р] эмхидхэхэ хэрэгтэй.

Үхибүүдэй амаралтые һайна[ар] үнгэргэхэ гээшэ ехэшье, хүндэт[э]шье зорилго болоно. Энээниие бэ[е]лүүлхын тула профсоюзай, комс[о]молой организацинууд, арадай г[э]гээрэлэй, элүүрые сахилгын эм[хи] зургаанууд, ажалшадай депутаду[у]дай городууд, районуудтахи Сов[е]дүүдэй гүйсэдкомууд оролдол[го] гаргаха зэргэтэй.

А. Череп, Бурят-Монгол[ой] профсоюзуудай областно[й] Совэдэй харюусалгата секретарь.

Дүн гаргалгын занятинууд

Баргажанай аймагай Хүнтэйн МТС-эй партийна эхин организаци һуралсалай энэ жэлдэ хүдөө ажахын тодорхой экономико шудалха кружок эмхидхэһэн байна. Тэрэ кружогто гол түлэб комбайнернууд, трактористнууд һуража гараа. Кружогые агроном нүхэр Батуева хүтэлбэрилһэн байна. Пропагандист нүхэр Батуевагай заняти бүхэндөө һайнаар бэлэдхэжэ, һонирхолтойгоор үнгэргэдэг дээрэһээнь кружогто һурагшад экономическа теориин асуудалнуудые бодото ажалтаяа холбожо шададаг, али нэгэн түрүү аргын экономическа талаһаа ямар ашагтай байһые тооложо, тодоруулдаг болоно байна.

Энэ кружогойхид партийна һуралсалай жэлэй туршада «Аймаг дотороо ороoһо таряа ехээр абадаг болохо арга замууд», «Кукуруза болон хартаабха квадратно-гнездовой аргаар тарилгын экономическа ашаа туһа», «Амяарлан хуряалга яахадаа һайн бэ» гэхэ мэтын хэдэн темэнүүдые шудалжа гараһан байна.

Дүн гаргалгын заняти дээрэ «Ороoһо таряа ехээр ургуулан абаха» асуудалаар хөөрэлдэе гэжэ һурагшад дурадхаһан байгаа.

Ороoһо таряа ехээр абаха хэрэгтэ, хуряалгын үедэ тарянай гээлтэтэй тэмсэхэдэ амяарлан хуряалгын ямар ехэ туһатай байһан тухай Д. Занаев, Т. Шакиров, В. Кожевин гэгшэд ехэ зүб хөөрөө.

Манай аймаг дотор тарян нэгэ доро булта эдеэшэдэггүй гээшэ. Тиимэһээ амяарлан хуряалга тон шухала болоно. Мүнөө жэлэй хуряалгада энэ түрүү арга үргэнөөр хэрэглэхэ ёһотойбди гэжэ тэдэнэр хэлэбэ:

Вегетационно уһалалга, таряаланда үтэгжүүлгэ оруулга, шэнэ, боро газар ашаглалга ба тарянай ургаса дээшэлүүлхэ бусад шухала асуудалнууд тухай һурагшад Шакиров, Кожевин, Мисюркеев гэгшэд яһала зүбөөр хөөрэжэ үгөөд, эндэ ойлгоһон юумэеэ колхозуудай поли дээрэ хэрэглэжэ, үндэр ургасын түлөө тэмсэхэбди гэжэ мэдүүлбэ.

Партийна һуралсалай ерэхэ жэлдэ хүдөө ажахын тодорхой экономикые шудалхабди гэжэ тус кружогойхид хэлсэбэ.

Мүн эндэ эмхидхэгдэһэн мүнөөнэй үеын политика шудалха кружогто дүн гаргалгын заняти үнгэргэгдөө. «Промышленность болон барилга хүтэлбэрилхэ хэрэгые саашадань һайжаруулха тухай» нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлэй тезисые зүбшэн хэлсэлгээр тэрэ кружогто дүн гаргалгын заняти болоо. Коммунист Э. Балаганов, комсомол Г. Шелковников ба бусад тезисүүд соо хэлэгдэһэн гол зорилгонуудые һайнаар ойлгоһоноо харуулаа. Тэдэнэр ажахые хүтэлбэрилхэ талаар бии байһан олон дутагдалнууд тухай хөөрэһэн байна.

Зүгөөр энэ кружогой хүдэлмэридэ дутагдалнууд бии байгаа. Коммунистнууд Олейников, Балуев, Каверзина ба бусад занятида заримдаа ябадаггүй, өөһэдынгөө политическэ мэдэрэлээ дээшэлүүлгэдэ харюусалгагүйгөөр хандадаг байба. Тэдээн тушаа партийна организаци хэмжээ абаагүй гэжэ тэмдэглэмээр.

Урда жэлэйхидэ орходоо коммунистнууд болон комсомолшууд политическэ һуралсалдаа ханамжатайгаар хандадаг болоо гэжэ дүн гаргалгын занятинууд харуулба.

В. Романов.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Кижингинский колхозник" гэжэ газетэ тухай

Байгша оной апрелиин 25-най номерто дээрэ дурсагдаһан гаршагтайгаар манай газетэдэ хэблэлэй шэнжэлэл толилогдоһон байгаа.

КПСС-эй Хэжэнгын айкомой орган — «Кижингинский колхозник» газетэ өөрынгөө хуудаһануудта түрүү дүй дүршэл тухай тон багаар бэшэнэ. Редакциин бүхы хүдэлмэридэнь горьтой дутуунууд бии. Мүн нютагайнгаа байдал тухай ехэ багаар бэшэнэ. Прессбюрогой, ТАСС-эй материалнуудые, түбэй газетэнүүдһээ абтаһан статьянуудые хэтэрмэ олоор, томо томо статьянуудые толилно гэжэ тэндэ бэшэгдээ һэн.

КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр Балдановай манай редакцида мэдээсэһэнэй ёһоор, статья соо хэлэгдэһэн баримтанууд булта зүб байба. Редакциин хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн үнгэргэгдэжэ, редакциин хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа тодорхой хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаһан байха юм.

Н. ЦЫБЕНОВ

Хүгжэлтын алхам

☆ ОЧЕРК ☆☆

Нарин тосхоной ута гудамжаар үдэр бүхэндэ өөдэ уруугаа хүн зон һүндэлнэ. Тэдэнэрэй хэнэйнь хүдэлмэри хэдэг, хэдэггүйе ажаглаха, обёорхо хүн балай үгы хэбэртэй.

Шэнэ түрүүлэгшын ерэһэн тухай шэбэр һабир хүүрнүүд гаража эхилбэ. «Олон түрүүлэгшые үзөө һэмди, ондоо болоодшье орхиһон юумэмнай үгы агша» гэһэн үгэ дуулдана. Туршаад үзэел даа, харана бэзэбди. Ерэн гэхэдээ—ошожо ошожо... гэһэн үгэ зарим харанхы бодолтой хүнүүд гаргаа һэн. Хүнүүдэй хүсэндэ этигэхэгүй иимэ һанал ажал хэхэ дурагүйшүүлэйл досоонь ородог байба.

— Дуулана гүш, шэнэ түрүүлэгшынгээ шанга журам тогтоохо һанаатай байһыень?—гээд нэгэнэйнгээ шэбэнэхэдэ нүгөөдэнь:

— Үе наһаараа хэгдээгүй хүдэлмэриин манда тудатар үды бэшэ аал даа. Ажалла боли ганса, абтаха юумэн бага,—гэлсэдэг болобо. Ажалай эмхидхэл муу байгаа. Тэрэ жэлдэ артелиин 66 гэшүүн ажалта үдэрэй минимум олоогүй һэн.

Мал ажалһаа абтаха продукт, артельдэ орохо олзо бага байгаа. Ажахын 1954—1955 онуудта Маленковой нэрэмжэтэ колхоз үнеэн бүриһөө 400 литр һү һааһан, гүрэндэ мяха тушааха түсэбэйнгөө хахадынь дүүргэһэн байгаа. Ажалай эмхидхэлэй һула байһанһаа тэрэ жэл малай тэжээл багаар бэлдэгдэһэн, хабарай тарилгын түсэб дутуу дүүргэгдэһэн, ургасань гээлтэ ехэтэйгээр абтаһан байха юм.

Эдэ бүгэдын эсэстэ Ториин аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоз 1956 оной үбэлэй хахадта малай үргэн доро табиха адха үбһэшье гүй, тарилгада хэрэглэгдэхэ үрэһэ дутуутай болоод байба. Автомашинануудые ябуулха шэнгэн түлишэ, жэжэ божо хэрэгсэлнүүдые абаха мүнгэгүй байгаа һэн.

Иимэ бэрхэшээлдэ ороһон гээгдэнги ажахые хүрэһөөр «хүл дээрэнь табиха» гээшэ тиимэ хилбар хэрэг бэшэ байгаа. Шэнэ түрүүлэгшэ артелиингээ ажахытай танилсаад:

— Байза даа! Даб гэһээр бэрхэтэйхэн лэ байхань гээшэ ха. Юунһээ эхилхэ. гээшэб?—гэжэ гуша мянгатанай нэгэн Анатолий Иванович Чимитцыренов бодолгото болоһон юм.

Шэнэ түрүүлэгшэ эрид шиидэнги, зориһондоо хүрэдэг зантай байба. Колхозойнгоо партийна организацитай, эдэбхитэдтэй эблэжэ, артелиин хүгжэлтэдэ һаад хэжэ байһан гээгдэлэй шалтагааниие элирүүлбэ. Артелиин үнэн шударгы гэшүүд шэнэ түрүүлэгшынгээ һанаашалгануудые дэмжэжэ, табигдаһан зорилгонуудые эдэбхитэйгээр дүүргэлсэжэ ороо.

Хамагай түрүүндэ извёстко галдажа, даб дээрэхи хэрэгээ бүтээһээр байтараа, гүрэнһөө туһаламжа абажа, малаашье эдеэлүүлхэ юумэтэй, үрэһэ хүрэнгэтэйшье болоо. Түлишэтэй болоһон автомашинануудшье «амидыржа», гүйлдэбэ.

Тэрэ жэл колхозой мал иигэн тиигэн, яһалхан ондо орошоо. Тарилгашье хаһа соогоо хэгдэжэ дүүргэгдээ.

Колхозой тогтоһонһоо хойшо ажал хэхэ гээшые мэдээгүй шахуу һууһан гэрэй эзэн эхэнэрнүүд, хүгшэн залуугүй хүдэлмэридэ шуналтай болоо. Үнгэрэгшэ зундаа, намартаа артелиин гэшүүд ажалдаа урагшатай, зоригтой ябажа, баян ургасата үбһэ таряагаа арьбатай, шанартайгаар хуряажа абаа. Тиигэжэ ороoһото культурануудай гектар бүриһөө дунда зэргээр 8,5 центнер, тэрэ тоодо шэниисын зарим участогай гектарһаа 17 центнер хүрэтэр ургаса абаа.

«Нёдондо хазахашье ороoһогүй байһан аад, мүнөө амбаар дүүрэн таряатай болообди. Гүрэнтээ тоосогдоо, үрэһэн хаагдаа, үри зээлиһээ һалагдаа. Эдихэ таряа ажалта үдэртөө хубаагаабди. Ерэхэ жэл миллионер болохобди. Тиихэдэ юумэн бүришье элбэг болохо» гэжэ колхознигууд хөөрэлдэнэ.

Дурсагдаһан колхозой мал үбһэ тэжээл элбэгтэйгээр ондо орожо байна. Тэрэнэй ашаар малынь хүшэ шадал һайнтай, ашаг шэмэ ехэтэй болоо. Һү һаалгаар урда жэлнүүдтэ һүүлшын һууринуудай нэгые эзэлжэ байһан Маленковой нэрэмжэтэ колхоз мүнөө республикын колхозуудай мүрысөөндэ түрүү һууринуудые буляалдалсажа ябана. Байгша оной февраль һарын дүнгөөр энэ колхоз республикын Министрнүүдэй Соведэй, КПСС-эй обкомой дамжуулгын Улаан тугташье хүртэлсөөд абаа. Ажахын жэлэй үнгэрһэн 7 һара соо энэ колхоз һү һаалгые нёдондоной тэрэ үеынхидэ орходоо гурба хахад дахин шахуу ехэ болгобо.

Мал ажал ашагтайгаар хүгжөөхын түлөө тэмсэлдээ артелиин малшад зоотехническэ эрдэм ухаанай заабаринуудые, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые хэрэглэнэ. Үнеэдээ үбэлэй үедэ байрадань байлгажа, анха түрүүшынхеэ эдеэлүүлбэ. Тэрэнь һү һаалгые дээшэлүүлхэ арга нүхэсэл боложо үгэлсөө.

Хурьгадшье кошарно-базова аргаар, үбэл, хабар эртэ абтажа эхилээ. Колхозой һаалишад, хонишод хэрбээ ажахын 1955—1956 онуудта үнеэн бүриһөө 595 литр һү, хонин бүриһөө 1,5 килограмм нооһо абаһан һаа, энэ жэлдэ тэдэнэр үнеэн бүриһөө 1100 литр һү, хонин бүриһөө 2,5 килограмм нооһо абаха зорилготойгоор ажаллана.

—Мяха абалгаяа нилээд ехэ болгохо байнабди. Һүнэй-товарна 2 гүүртэ дээрэ гахай эдеэлүүлгэ эмхидхэгдээ. Хамта далаад толгой шахагдана. Гадна, 600 толгой хонин, 60 адуун, хэдэн арбаад үхэр таргалуулагдажа, гүрэндэ тушаагдаха юм. Зундаа үшөө олон гахай нэмэжэ шахахабди, — гэжэ Анатолий Иванович хөөрэнэ.

* * *

Нарин тосхоной ажабайдалда үзэгдөөгүй ехэ хубилалта болоо. Айл бүхэнэйнь гэртэ, тосхоной гудамжаар Ильичын лампочканууд һаруул һайхан гэрэлээ сасаруулба. Арга боломжонуудаа хаража үзөөд, колхоз даб дээрэ хэрэглэгдэхэ шухала юумэнүүдые абажа, хэжэ эхилээ. Тэндэ тээрмэ, модо хюрөөдэхэ рама тодхогдон хүдэлгэгдөө. 3 автомашина, автошэгнүүр, механическа сушилка гэхэ зэргэ абтаа. Мүнөө жэл үшөө нэгэ электростанци абажа, малай байрануудые гэрэлтүүлхэ, тэндэхи ажал ехэтэй хүдэлмэри механизацилха байна.

Тосхоноо болбосон түхэлтэй болгохо хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулна. Энэ жэл колхознигуудта хорёод шэнэ гэр баригдаха, 30—40 гэр һэльбэн заһагдаха, правлениин шэнэ байшан, хүүгэдэй ясли баригдаха түсэбтэй. Гадна, малай байранууд, малшадай гэрнүүд фермэнүүд дээгүүр бодхоогдохо. Хушалтатай ток баригдажа цементировалэгдэхэ.

Колхозой хүгжэлтын түрүүшын шэнэ алхамуудта артелиин партийна эхин организациин, тэрэнэй секретарь Иннокентий Андреянович Меньщиковэй үүргэ тон ехэ.

* * *

Анатолий Иванович колхозой үйлэдбэриин шадабаритай эмхидхэгшэ байхаһаа гадна, колхознигуудай зориг хүсэл бадаруулагша, һайн пропагандист, агитатор мүн. Ород бурят хоёрой хэр угһаа хойшо хэ[...] барисаатай байһан талархал нар[...] найхидай наартай зугаа, хүхюу ажал дээрэһээшье харагдана. Тэдэнэр үбгэн залуугүй түрүүлэгшынгээ үүсхэһэн хэрэгые халуунаар дэмжэнэ.

Колхознигууд шэнэ түрүүлэгшэдээ дуратай, тэрээндээ этигэдэг болонхой. Түрүүлэгшэшье колхознигуудтаа һайнаар хандадаг, тэдэнэртээ найдан түшэглэдэг зантай. Анатолий Иванович ябаһан лэ газартаа зонтоёо хөөрэлдэжэ, ажал хүдэлмэри тухайнь һонирходог, хэндэ юунэй хэрэгтэй байһые элирүүлдэг.

Мүнөө эндэхи колхознигууд хабарай тарилгые богонихон болзорто дүүргэжэ, үндэр ургасын үндэһэ һуури табихын түлөө бүхы хүсөөрөө оролдожо байна. Колхозой түрүүлэгшын ажалда бүришье бэрхэтэй хаһа ерэнхэй. Дутагдалнууд болон шиидхэгдэхээр болоһон асуудалнууд олон. Продукци абалгада хүсэн ехээр гаргагдана. Эдлүүриин газарай 100 гектарта мал ажалай продукци багаар абтана. Тээд эдэ дутагдал усадхагдаха байха.

Энээниие юун гэршэлнэб гэхэдэ, артелиин түрүүлэгшэ колхознигуудайнгаа эршэ хүсэндэ этигэн найдана. Колхознигууд түрүүлэгшынгээ эмхидхэхы шадабарида, үүсхэл хэшээлдэнь үнэн зүрхэнһөө найдан этигэнэ. Иигэжэ бэе бэедээ этигэжэ жэлэй найдамтайгаар ажаллахада хэрэг ажалшье урагшатайгаар ябадаг гээшэ. «Эблээл һаа, бүтээжэ шадаха» гэжэ бурят зон дэмы хэлсэдэггүй бшуу.

Литературна ХУУДАҺАН

Ч. НАМЖИЛОВ

Ленинэй хадада

ррой дээрээ
сэбдэг мүльһэн малгайтай
рьёл торьёл
олон уулые мэдэхэб.
йро дүтэнь
ошон гэһээш
мүн гайтай:
сом шарайгаар
угтан байхал хүсэд.
ингээгүй һаа
яана гээшэб гэхэлтэ.
эңгэри өөдэ
зудхэнэ ха юм
хододоо.
эмсүү юумэн
харагдана аал
тэрэ багга,
огшэ газарһаа
хэды ехээр холодооб?
Шэрүүн мүндэр,
буудал залин нэрьежэ,
Шэхэ дүлиирсэ
шууяханъ
эгээшье бараг.
Шэрэлдэнги үүлэн
сээжэ дээгүүрнь мүлхижэ,
Шэнээ мэдэн
аалиханаар эльбэн гарадаг...
Үндэр малгай»
үмдөөд байһан ууладһаа
Үльгэр жэшээгүй
ондоол
Ленинэй хада.
Үглөө эртэ
үгсүүр оройдонь гарахадаа
Үргэн тала
нэмжынэ гээд
һананам ходо.
Дэлхэй түбиин
дээжэ һайхан сэсэгүүдһээ
Дэлбэрэн байна
хэтын хабарай амисхаал.
Дэлюун сээжыень
иимээр гоёон
шэмэглэхэһээ
Дээдэ жаргал
тэдээндэ одоо
байхашье аал?!
Эндэ хододоо
эдир наһанай зугаа,
Энеэдэ наадан,
аялга дуунууд хүхюутэй...
Эгсэ дээрэнь
огторгойн гүнзэгые зураад,
Эрдэмэй одон
мүнхэ галаар гэрэлтээ.

С. АНГАБАЕВ

Т у г а л х а н

Тугалхан, тугалхан,
Эршээхэн тугалхан,
Гулюурхан ха юм үшөө
Һангараад гүйхэдөө.
Хайшаа яарахадаа
Хашаанһаа гараһаар,
Һабтагай дайдаараа
Һабатай гүйнэш?
Һүрэгһөө яахадаа,
Һүүлдээд үлэнэш?
Һүрхэй юумэндэл.
Һүрэгһөө түрүүлнэш.
Ойлгыш, тугалхан—
Гүлмэрхэн амитан,
Олоһоо түрүүлээд
Одорхо хэрэггүйл.
Шонодо эдюулээд,
Шашханшьегүй һалахаш.
Һанда унаад,
Уйланшьегүй һалахаш.
Мүсэ яһаншни
Мүнгөөрһэн ха юм.
Табгай туруушни
Тахажаагүй ха юм.
Ойлгыш, тугалхан,
Гүлмэрхэн амитан,
Амбан бухашье
Болохо ааламши.
Харин тиихэдэш,
Хандахаб ондоогоор.
Халуун юрөөлөө,
Хэлэхэб ондоогоор.
Эбэрнүүдш тиихэдэ,
Эритэһэн байха.
Туруунуудш тиихэдэ
Тахажаһан байха.
Хүсэ тамирш
Хатуужаһан байха.
Харин тиихэдэш—
Юрөөл шамдам
Юунэй түлөө
Хэлэгдэхэ һэм?

Ц. БАДМАЕВ

П а т р о н

1.

хална ангуушан шагнаархан,
нюргандань хоёр амата.
ана гүрөөһэн соёролдоноб?
ана хоргодоноб араата?

2.

тэ шэрэнгиин үдхэнһөө
ража ерэбэ баабгалдай.
агаажа, шагаажа ангуушан
бхаяа татаба яаралтай.

3.

Ааршаба буунь, һүрэбэгүй.
Абаад үзэхэдэнь — халаг даа!—
Хоёр аманайнь патронууд
Хооһон байжа байбал даа.

4.

...Шуурган аюулай тудаа һаа,
Шүлэгни, тугаарай патрондол
Хооһон байхагүй ёһотойлши:
Хододоо хэрэгтэйлши Эхэ орондом.

Ч. ЦЫДЕНДАМБАЕВ

Лирическэ шүлэгүүд

1.

Ажалһаа гэртээ бусажа ябатараа
Адуун һүрэгэй бэлшэхые харааб,
Эдеэлжэ малнуудай жиигаа хадань
Энээхэнүүр эзэниинь ябанал бэзэ.
Харгыһаа ехэшье холо бэшэ,
Халуун галнуудай дундань
орошооб...

Нэгэ галынь — ошото түүдэг,
Нүгөөдэнь — залуухан малша
басаган.

2.

Мүнөө һүни Жаргалмаам
Мүшэдэй нэгэниинь болоходоод,
Орой дээрэһээм эмнил даа
Олохоб шамаяа заатагүй.

Сэсэн жаахан шиниигээ
Сэсэгүүдэй нэгэн болоошье һаа,
Дүтэлэн хажуудашни ойротоол,
Дүмүүхэнээр эльбэхэб.

3.

Арба найматай шиниимни
Арюун сагаахан хүзүүндэ
Арба найман һубаһад,
Аржылдажа жэрынэ!
Арба юһэтэй болоходошни
Арба юһэдэхи һубаһа,
Адлил иимэхэн һубаһа
Асархадажа нэмэһэйб..
Зуун жэлдэ шамтайгаа
Зугаалан залуу үлдэһэйб,
Зулгыхан шиниигээ хүзүүндэ
Зуудахи һубаһа үлгэһэйб.

Д. УЛЗЫТУЕВ

Бичурын таряаша

Алхалжа ябана
Ажалша хүн
Аажамхан
Шэбэртээр.
Амгалан талаяа
һарабшалан,
Алас холуур
шэртээ...
Хүрьһэтэ газар
Хүл доронь
Хүнгэн нойроор
һуняан,
Хүбэн манан —
Хүнжэлөө
Хумибал даа
тунаан...
Алхаса бүхэниинь
Адаглыш —

Аяар холы
зоринхой.
Абарга гар,
Альганиинь
Ажал хэжэ
холонхой.
Сэлигдэһэн
Сээжээрнь
Шэнгээ полиин
тооһон,
Сэлмэг һайхан
Шэг шарайнь,
Шэхэ, хамарынь —
тоһон...
Элдин дайдын
Энгэрые
Эзэн нюдөөр
шэнжэлээ.

—Эхилэе даа! —
гэжэрхёод,
Эршэтэйгээр
гэшхэлээ...
Таляан добы
зэдэлгэһэн
Талын агтын
абяан соо
Тамхяа носоон,
Татасагаан,
Трактортаа
ошоо.
Алхаса бүхэниинь
Адаглыш —
Амгалан дайдын
эзэн.
Абарга гар,
Альганиинь
Ажалай омог хүсэн!

А. МАНГАТХАНОВ

С э л э н г э

Молор үргэн
Монгол оронһоо
Мэгдүү түргэн
Мэлмэрэн ерээш.
Урданай монголой
Уйдхар бэшэ.
Мүнөөнэй зоной
Мүнхэ дуры
Мүшэтэ сагаан
Мүнгэн нюргандаа
Ашажа ерээш,
Ашата Сэлэнгэ!
Баян түүхэтэ —
Байгал далайда
Арюун долгёо
Асаран байнаш.
Хадын шулуун
Хаалта болоогүй,
һаари хүйтэн
һаад хээгүй.
Байгаали иижэ
Байгал тээшэ
Замыш таагаа гү,
Золыш заагаа гү,
Сэлэнгэ,
Сэлэнгэ,
Сэлэнгэ!

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Зэдын аймагай Ёнхор тосхоной хүдөөгэй библиотекэ соо. Энэ библиотекэ 5 мянга шахуу номтой, 100 гаран уншагшадтай, хоёр нүүдэл библиотечкэтэй.
А. Мантаевай фото.

А. БАЛАБАЕВ

Т э р э н г и

һагсайн ногоорһон шэнэһэдэй дунда
һайса обёоржо харабалшни,
Намар сагаар борохон тэрэнги
Наршышаһан хүсүүг шэнгил...

Хүйтэн долгёор һалхин хамаад лэ,
Хүр саһаяа туужархихадань
Хүрэн даараһан нарин шэлбэнг
Хахинан байна гэхээр юумэл.

Үбһэ хагдые саһан хушанхай,
Үндэһөө шэнэһэд холуур нюунхай.
Тэрэнгил ганса тэшэ ядана, ·
Тойроод һалхин, янгяа хүйтэн лэ...

Хэды тиимэ борохоншье һаа,
Хэды тиимэ нариханшье һаа,
Хүсэн түгэс — жабар тэрэнии
Хүл дээрэһээнь буулгаагүй лэ...

Уудам саһата Сибирь ороной
Улад зониинь зорнгтой гэдэг.
«Тэрэнги» гэжэ урин нэрээр
Тэдэнэр тиигэжэ нэрлээ гэдэг.

Хүйтэн жабарай түлэг сагаар
Хүлдэхөө байһан гурбан һалаа
Гэртээ асараад, уһан соо хэ —
Гэрэл ороод, сэсэглэшэхэ.

Жэжэхэн мүнгэн мүшэд мэтээр
Жэгтэй уряар даллашахал.
Тайгын хоншуу үнэр гэлтэй, —
Таһалга соошни тарашахал...

Сэбэр уһан дулаан хоёр
Сэсэглэшэхынь шалтаг юм гү?—
Ханын саана шуурган улихал,
Харин ойрош — амидын жаргал!

Хёрхоор хара. Зам дээрээ
Хомор үгэтэй хүнии золгоод,
Гэрэл — зүрхынь нээгээгүйдөө
Гэмнэхэеэ, нүхэр, бү яара.

Хэн мэдэбэ, зарим хүнүүдтэ
Хэрэгтэй байдаг зүрхэнэй ольһон.
Тэрэниинь үгэбэлш, баяр хүргэн,
Тэрэнги мэтээр сэсэглэшэхэл.

Ородһоо Д. Улзытуев оршуулба.

А. ЖАМБАЛДОРЖИЕВ

Трактористын хөөрөөн

Наадан зэрлигээтэһэн тала
нэмжыгээд,
Наранай элшэдэ лемегүүд яларааал.
Гаргагдаһан борозда ууралтан
жэрыгээд —
Трактор юундэшьеб уухилан
хүсэлөөл.

Байлгаад хараһам бүгэдэ бүтэн
Баран байрадаа зандаа хэбэртэй.
Адаглан һайса хараһам гэнтэ
Арбайжа модон анзаһан хэбтээл.

Жэшэн үзэлгын мэдээжэ аргаар
Жэлнүүдэй үнгэрһые зондо
һануулхаяа
Булад анзаһан модон анзаһаяа
Булаатай шорой дор хэбтэһынь
гаргаал.
Хахалһан газарай үнэрөөр
анхилаад,
Хабарай агаар һайханаар
хангалтаал.
Үнгэрһэн сагай һанамжаар
һалхилаад,
Үнгын бодол толгойдом
хамтараал:
Үбгэ эсэгэнэрым хоолоор хангаһан
Урданай модон энэ анзаһан
Ороноо шэнжэлгын музей соо
Олохо мүнөө байраяа заал һаа.

В. ЖАЛСАНОВ

Мүнөөл һаань...

Нэгэдэхи классай үүдэ татахадаа,
Нэтэрүү тоомгүй, тэнэг ябаалби.
Шамайе хаража мүнөөл һуухадаа,
Шаналан ехээр хара бууналби.
Хара мойһон хурсахан нюдэтэй
Хүхюун согтой басаган
бэлэйш.
Бага нюдаралдаад абахадам
ухибүүдтэй
Багшадам намайе дуулгадаг
бэлэйш.
Досоогоо хоролхон, шамайе
харахадаа.
Дурагүйл тиихэдэ ябадаг һэм.
һургуулиһаа тараад, гэртээ
харихадаа
һайсал гасаалан, уйлуулдаг һэм.
Нэгэтэ багшам эрьен хандаад,
Намайе шамтай һуу гээ һэн.
«һуухагүйб»— гэжэ таһа арсаад,
һүүлшын партада һуугаа һэм.
...Арбан жэл тэрэ гэһээр үнгэршоо.
Арбадахидаа мүнөө һуранабди
сугтаа.
Тэбхэр сагаан басаган болошоош,
Тэниглэн зосоохитой даруухан даа.
Мүнөөл багшам хэлэхээ яанаб
даа.
Мэнэ ойрош ерээд һуу гэжэ.
Хэды ехэ баярлаха һэнбиб даа,
Хөөрхэн шамтаяа зэргэлжэ.

А. БАДАЕВ

С а м о л ё т

Толидли тэгшэ талмайһаа яаруу
Түерээд, нээрээд самолёт дэгдэшоо.
Шэлдли сэбэрхэн огторгойн хаяа
руу
Шабшарха зуура тунан шэнгэшоо.
Тэнгэридэ зурыба буржагархан
сараа
Тэндэһээ соностоно МИГ-эй
абяаниинь.
Шулуундал доошоо унажа
ябатараа
Шанха өөдөө дүүлинэ хаш
хараанинь.
Хүнэй ухаанай гүнзэгыдэ һүгэдэн
Харахадаа самолёт өөрһөөн
асуугааб:
Алдарта Можайскиин нэрэ хүндэдэ
Агаарта татана гү хүгжэм дуугаа.

Рассказуудые бэшэхэ тухай

Дүтэ нүхэдэйнгөө дутагдалые
уха, нюуртань худалаар хэлэхэ
шэ буруу ябадал болохо бэзэ.
ымын тула мүнөө эдэ тэмдэглэл-
д соогоо эхилэн бэшэгшэдэй тү-
шын рассказууд тухай, ехэнхи-
дутагдалнууд дээрэнь анхара-
табижа гараха дуран хүрэнэ.
ыень хэлэхэдэ, «Бурят-Монго-
й үнэн» газетын редакцида суг-
һан рассказуудһаа хорёод тухай
эшье ута бэшэ зохёолнуудые
шажа дабахань айхабтар хүшэр
йба. Гайхалтай: «Челкаш» гэжэ
рькиин рассказ яһала ехэхэн ном
одог, уншахадаа хэды сагай
һые обёоронгүй эсэстэнь хүрэ-
байхаш. Харин, зарим муушаг
сказай оройдоо дүрбэ—табахан
удаһа уншажа байхада, саашадаа
нирхолгүй болошоно. Яаха-
манай рассказууд тон
онхидоо боро юрьеэнэй, ту-
урханууд, хүнэй уншахада эжэ-
удгүйгөөр анхарал татажа шада-
ар сюжедгүй, миин лэ «тэндэ
имэ юумэн болоо», «тэрэ хүн тэ-
ндэ тиигэжэ хэлэбэ» гэһэншүү-
р бэшэгдээд үнгэршэнэ гээшэб?

Редакцида ерэһэн рассказуудые
шаад байхада, эгээн түрүүшээр
э бодол түрэнэ: «Эдэ зохёолнуу-
й авторнууд уранаар бэшэхэ
рэжэлдэ һурахаяа оролдоногүй,
ээр уншанагүй» гэхэдэ болохо
йна.

Литературада хамаатай, литера-
рын саашанхи хуби заяанда хай-
хэрэгээр хандадаггүй, литера-
рые һонирхоһон хүнүүдтэ үшөө
нэгэ иимэ юумэн эли гээшэ. Һүү-
лэй таба—зургаан жэл соо манай
бүхэсоюзна литературын, трибуна-
нууд дээрэ айхабтар һонирхолтой
арсалдаан, сэсэ буляалдаан боло-
һон байна. Ямар асуудалнуудаар
бэ гэжэ таанад өөһэдөө мэдэнэт.
Манийе тойроод байгаа ажабай-
далые зүришэлдөөгүйгөөр, бэлэхэ-
нээр урагшаа мухарижа ябаһа гэ-
жэ харуулагшад тухай, манай ажа-
байдалай дутагдалнуудые дурдан-
гүйгөөр, халта гоёон татаад, ягааб-
тар будагуудаар сардахадаад үн-
гэршэдэг ябадал тухай манай оро-
ной олониитэ зон эрид буруушаа-
жа хэлэһэн гээшэ.

Закаменһаа бэшэһэн М. Сам-
буевай рассказ абаад үзөө
һаа, манай эхилэн бэшэгшэдэй ал-
дуунууд тэрээн соо илангаяа элеэр
харагдана. Зохёолоо «Эдэбхи-
тэй ажалай аша үрэ» гэжэ нэрлээд,
колхознигуудай үбһэндэ ороһон ту-
хай тетрадиин арба нэгэн нюур дээ-
рэ нэгэшье шэнэ юумэ хэлэнгүй үн-
гэрнэ. Үбһэ хуряалгын үедэ брига-
дир болгогдон томилогдоһон Бадма-
Цыренэй үгые колхознигууд дуула-
даггүй, хэрүүл үүдхэдэг байба. Нэ-
гэтэ ажалаа хаяад уһанда орожо
байһан хүбүүдтэ бригадирынь ошо-
жо, үбһөө бухаллыт гэхэдэнь, тэдэ-
нэр «Зүб, зүб» гэлдэн харайлдажа
бодоод, тэрэ үдэрһөө хойшо
һайнаар ажалладаг болоо. Иигээд
дүүрэшэнэ. Тоомгүй хоёр хүбүү-
дэй гэнтэ бригадирайнгаа үгэ
дууладаг болоһон тухай хэлэхын
тулада рассказ бэшэлтэй гээ-
шэ гү? Ядахын сагта, бригадирынь
ямар аргаар, ямар эрэлхэг зориг
гаргажа, хүбүүдэй ябадалые удари-
даха эрхэ олооб гэжэ һонирхолтой-
гоор харуулаа һаань, үшөөшье тэсэ-
мээр һэн. Теэд, тиимэ юумэн үгы.
Мүн тэрэшэлэн нүхэр А. Содномов-
һоо (Хэжэнгэ) иигэжэ асууха ду-
ран хүрэнэ: танай рассказай герой-
нууд һамарта гараһан аад, архин-
ша Дондогто мэхэлүүлһэндээ хо-
ролхожо, ой сооһоо Дондогоо үл-
дөөд, саашаа өөһэдөө хуша бэдэр-
хээ ошоһон байна. Һогтуу Дондо-
гые намнажа шадаһанайнь түлөө
гурбан томо шииираг тракторист-
нуудые баатарлиг хүнүүд гээшэ гэ-
жэ нэрлэхэ ёһотой гүбди? Үгы даа,
тэрэнь даншье тиимэ ехэ габьяа бэ-
шэ. Ямар зорилготойгоор энэ зо-
хёол бэшэгдээб? Хэрбээ тракто-
ристнуудай ойдо гараһантай даша-
рамдуулан, Хэжэнгэ нютагайнгаа
байгаалиие үнэн зүбөөр, нарин то-
дорхойгоор харуулаа гээшэ һаат-
най, энэ талыень хүн һонирхожо
уншаха һэн.

Ажабайдалые, хүнүүдэй абари
зангые үнэн зүбөөр харуулжа ша-
даха тон шухала гэнэбди. Ажабай-
далые зүбөөр харуулха гээшэ тии-
мэшье бэлэн бэшэ. Энээнэй тулада
зохёолойнгоо геройнуудай абари
зангыень худалаар бэшэһэнэй хэ-
рэггүй. Арбадахиие дүүргэһэн хү-
бүүд, басагадай институтда ошон-
гүй, колхоздоо гү, али үйлэдбэри-
дэ үлэдэг ушар һүүлэй үедэ нэгэнтэ
бэшэ үзэгдэдэг болоһониинь хэндэ-
шье мэдээжэ. Энэ ушар тухай бэ-
шэһэн хүниие худалаар бэшээ гэ-
хын аргагүй, иимэ ушар бии ха юм.
Гэбэшье, тэрээниие хайшан гээд
харуулхаб гэһэн асуудал шухала
байна. Нүхэр Л. Ринчино «Зүрхэ-
нэй зоригоор» гэжэ рассказ соогоо
арбадахиие дүүргээд, колхоздоо
үлэһэн залуушуул тухай бодото бай-
далые зүбөөр адаглаһаншье һаа,
энээнээ үнэншэмэ уранһайханаар
харуулжа хүсэд шадаагүй. Энэ рас-
сказай геройнуудай ябадалда эти-
гэхын аргагүй. Арбадахиие дүүр-
гээд түрэл колхоздоо үлэһэн хү-
бүүдэй заал һаа суглаанай тогтоо-
лоор һаалишан болодог ушар
үнэншэмөөр бэшэ байна. Хүнэй хар-
гынууд элдэб байна ха юм. Нэгэ
зариман институтда ошобошье, шал-
галта дээрэ унаад ерэхэ гэжэ бии.
Нүгөөдэнь хүнэй ганса хүбүүн бай-
жа, наһатай болоһон эхэ эсэгээе
үргэхэ, тэдхэхэеэ ажалда ороһон
байха, гурбадахинь... гэхэ мэтээр
олон шалтагаан ушардаг. Харин
нүхэр Ринчиногой рассказ соо гол
шухала асуудалда харюу үгтөөгүй.
Арбадахиие дүүргэгшэд яахадаа
классаараа колхоздо үлэхэ болоо
юм гэхэдэ, иигэжэ тэндэнь бэшэгдэ-
нэ. «Далайтанай дунда һургуулиин-
хид арбадахиие дүүргэһээр, клас-
саараа барандаа колхоздоо үлэхөөр
комсомолойнгоо суглаан дээрэ хэл-
сэбэ. Энэ суглаан дээрэ эрхим һу-
рагша Амоголонов Зоригто эгээн
түрүүн үгэ хэлэжэ, нүхэдөө артель-
дээ ажаллахаар уряалһан байба».
Теэд энэмнай харюу бэшэ, харин
суглаанай протоколдо тон дүтөөр
соностонол. Яахадаа эдэ хүбүүд
рассказ соо магтуулха зэргэтэй бо-
лоо юм? гэхэдэ, иимэ харюу үгтэжэ
болохо: эдэмнай хүдөө ажахынгаа,
түрэл колхозойнгоо патриодууд юм
гэжэ. Энэнь маша зүб. Теэд хүдөө-
һөө институтда һурахаяа мордоһон
хүбүүднай тиихэдээ патриодууд бэ-
шэ юм аал? Тэдээнийе институтда
ошобот гэжэ харааха, муушалха
ёһотой аалди?...

«Анхарал муутайгаар бэшэгдэ-
һэн роман, хайша хэрэгээр зохёог-
доһон зүжэг уран бодолой ба ухаан
бэлигэй үхээрэй газар болоно... Ис-
кусство гээшэ уран бодолой ба
ухаан бэлигэй баясхаланта найр
мүн», — гэжэ Алексей Толстой хэ-
лэһэн юм. Үнэхөөрөөшье, хайша хэ-
рэгээр бэшэгдэһэн рассказые унша-
хань ехэл хүндэ байдаг даа. Эхи-
лэн бэшээшэ манай уранзохёолшод
ехэнхидээ тон залуунууд. Энэнь ехэ
баясамаар. Теэд иимэ залуу, зүр-
хэндөө гал бадаргаһан, нюдэндөө
ошо сасаргаһан хүбүүд байтараа,
рассказ бэшэхэ болоходоол, гэнтэ
жарадаа шахаһан үбгэд шэнги нам-
дуу аалин болошодог. Яахадаа тэ-
дэнэр заал һаа түрүүшын хэшээл
класста хайшан гэжэ үнгэргэгдэхэ
ёһотойб гэһэн асуудалтай «диссер-
таци» бэшэжэ, өөрыгөөшье, уншаг-
шадыешье зобооноб? Яахадаа, за-
луу наһанай гайхамшаг инаг дуран
тухай зүрхэ уярма дуун бэшэгдэнэ-
гүйб? Яахадаа эрэлхэг зориг, баа-
таршалга, хани нүхэсэл, зол жар-
гал тухай галта үгэнүүдээр бэшэг-
дэһэн рассказууд уншагшадай дун-
дуур бүргэд шэнгеэр ниидэжэ тара-
нагүйб. Теэд яагаад үбгэн аба аша
хүбүүн хоёрой правлени ошожо тү-
рүүлэгшэтэй тамхи татаһан тухай
хэлэгдээд лэ дүүрэшэнэб?

Үшөө нэгэ иимэ асуудал табиха
шухала. Энэ асуудал тухай баһал
нилээд арсалдаан гараад, «колхоз-
но роман», «үйлэдбэриин роман»
гэхэ мэтэ нэрэнүүд бии болоо юм.
Хэрбээ заводто хүдэлдэг хүн тухай
зохёол бэшээ һаа, досоонь стано-
гууд, детальнуудай саана хүниинь
харагдахагүй. Хүдөө ажахыда
ябаашад тухай хэлэгдэһэн һаа, үб-
һэ, таряа хуряалгын түсэб, трактор,
плуг тухай зугаа гараад лэ, хүн ту-
хайдань мүн мартагдашадаг бай-
һан байгаа. Уранзохёолой литера-
тура гээшэмнай хүн тухай, хүнэй
абари зан, ухаан бодол, ажабай-
дал, инаг дуран, гашуудал, гуниг
тухай, хүнэй хуби заяан тухай бэ-
шэгдэнэ ха юм. Хайшан гэжэ ямар
нэгэн станогой хүдэлдэгые ойлго-
хын тулада техническэ литература
гэжэ байха.

Ородой агууехэ уранзохёолшо
Чехов өөрынгөө зохёолнуудые ха-
луун шуһанайнгаа дуһалнуудаар
бэшэнэм гэжэ мэдэрһэн юм. Уран-
зохёолшын ажал ой соогуур үдэ-
шэндөө сэнгэлгэ бэшэ, ёһотойл
хүдэлмэри гээшэ. Хабартаа хара
шоройдо булагдаад, август һарын
тэнгээр алтан шэнинсын залаатан
ургадагтал, уранзохёолшын хара
хүдэлмэриһөө уранһайхан зохёол-
нууд, далита бодолнууд түрэдэг
бшуу. Совет үеын залуу наһанайн-
гаа сэнгүүдэ дууран, эбһээлжэ.
һуунгүй, зоной сэдьхэлдэ зориг тү-
рүүлмэ, удха түгэс, урма ехэтэй,
уран шадабаритай зохёолнуудые
уншагшадтаа бэлэглээсы, нүхэд!

Н. ДАМДИНОВ.

МНР-эй Правительственна делегаци нютагаа бусахаар мордобо

ЭРХҮҮ, майн 17. (ТАСС). МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал түрүүтэй Монголой Арадай Республикын Правительственна делегаци майн 16-да һүни орой «ТУ-104» гэжэ самолёдоор Эрхүүдэ буугаа.

КПСС-эй Эрхүүгэй обкомой нэгэдэхи секретарь С. Н. Щетинин, ажалшадай депутадуудай Эрхүүгэй городской соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Н. С. Патров, Эрхүүгэй облгүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо М. И. Козлов, КПСС-эй Эрхүүгэй горкомой секретарь А. С. Антипов, түбэй газетэнүүдэй, радиогой түлөөлэгшэд Эрхүүгэй аэродром дээрэ Монголой Правительственна делегациие угтажа байгаа.

Эрхүүгэй облгүйсэдком Монголой Правительственна делегациие хүндэлэн, үдэшын хоол эмхидхэжэ, тэрээн дээрэнь нүхэд Ю. Цеденбал, Д. Дамба, Б. Ширендыб, Д. Адилбиш болон областной партийна, советскэ организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд юрөөлнүүдые хэлэжэ, духаряа бариһан байна.

Үглөөдэрынь, майн 17-ной үглөөгүүр Монголой делегациинхид областной партийна, советскэ организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта Сибиириин залуухан город болохо Ангарск ошожо ерээ. Тэдэнэр эндэ нефтиин промышленностиин предприяти, мүн Культурын ордон болон библиотекэ хараа. Һүүлээрнь Монголой делегаци Эрхүүгэй гидроэлектростанциин барилгада ошоо. Монголһоо ерэһэн айлшадые ажалшад хаа хаанагүй тон халуунаар, үнэн зүрхэнһөө баярлан угтаһан байна.

Ажалшадай депутадуудай Эрхүүгэй областной соведэй гүйсэдком айлшадай хүндэлэлдэ обед хээ. КПСС-эй Эрхүүгэй обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр С. Н. Щетинин Эрхүүгэй ажалшадай зүгһөө нүхэд Ю. Цеденбал Д. Дамба хоёрто фотографитай альбомуудые бэлэглээ. Энэ альбом соонь Зүүн Сибириие социалистическэ ёһоор хубилгаһан тухай, мүн Эрхүүгэй областьдо олдоһон байгаалиин баялигуудые харуулһан фотографинууд бии.

Үдын хойно МНР-эй Правительственна делегаци нютагаа мордоо. Эрхүүгэй аэродром Монголой болон Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэнхэй байгаа. КПСС-эй Эрхүүгэй обкомой нэгэдэхи секретарь С. Н. Щетинин, партиин обкомой секретарьнууд Б. Е. Щербина, С. А. Меркурьев, облгүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшонор М. И. Козлов, А. В. Рудаков, В. М. Лаврененко, Эрхүүгэй горсоведэй түрүүлэгшэ Н. С. Патров, КПСС-эй горкомой секретарьнууд М. Ф. Гайчман, А. С. Антипов, городой ажалшадай түлөөлэгшэд айлшадые мордохуулаа. Гадна СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын генеральна секретарь Б. Ф. Подцеров, СССР-эй МИД-эй Алас дурна зүгэй таһагые даагшын орлогшо М. С. Капица, СССР-эй МИД-эй протокольно таһагые даагшын орлогшо К. А. Кочетков гэгшэд аэродром дээрэ мүн лэ байлсаа. Эдэ нүхэд Монголой делегациие Москваһаа Эрхүү хүрэтэр үдэшэһэн байна.

Монголой делегациин хүндэлэлдэ үдэшэлгын харуул жагсаагдаа. Монголой Арадай Республикын, мүн Советскэ Союзай гүрэнэй гимнүүд гүйсэдхэгдөө.

Мордохынгоо урда тээ нүхэр Ю. Цеденбал микрофоной урда үгэ хэлэжэ, монгол арадай зүгһөө советскэ хүнүүдтэ үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргөө.

Аэродром дээрэ суглараһан зон нүхэр Цеденбалай хэлэһэн үгые нэрьемэ альга ташалгаар угтаба.

Монголой Правительственна делегаци нютагтаа бусажа ерээ

УЛАН-БАТОР, майн 17. (ТАСС). Советскэ Союзда айлшалһанайнгаа һүүлээр Монголой Арадай Республикын Правительственна делегаци майн 17-до Улан-Батораа бусажа ерээ. МНР-тэ байдаг СССР-эй посол В. И. Писарев делегацитай хамта ерэлсээ.

Монголой Правительственна делегациин Эхэ орондоо бусажа ерэһэнтэйнь дашарамдуулан, Улан-Баторта Сүхэ Баторай нэрэмжэтэ талмай дээрэ митинг боложо, тэрээндэнь олон хүн хабаадаба. МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал, Монголой арадай-революционно партиин ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь Д. Дамба болон бусад митинг дээрэ үгэ хэлээ.

Митингдэ хабаадагшад КПСС-эй Центральна Комитедтэ, мүн СССР-эй Правительствода эльгээхэ амаршалга нэгэн дуугаар баталан абаба.

Советскэ соёл болбосоролой ажал-ябуулагшад Улан-Батор мордобо

Монгол-совет хани барисаанай обществын центральна соведэй уряалаар соёл болбосоролой талаар харин гүрэнүүдтэй холбоо байгуулха Туркменскэ обществын правлениин түрүүлэгшэ, Туркменскэ ССР-эй Культурын министр А. Оразов болон советскэ ВОКС-ын культурын таһагые даагша Ф. А. Яриков гэгшэд майн 17-до Москваһаа Улан-Батор самолёдоор мордоо. Тэдэнэр монгол-совет хани барисаанай обществын хоёрдохи съездэ хабаадалсаха, мүн энэ обществын байгуулагдаһаар арбадахи жэлэй ойе тэмдэглэлсэхэ юм. (ТАСС).

Советскэ Союз Индонези хоёрой хани барисаанда зорюулагдаһан митинг Джакартада болобо

ДЖАКАРТА, майн 17. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов Индонезиин президент Сукарно хоёр сугтаа ябаһан нүхэдтэеэ хамта Хойто Суматрын Медан городһоо майн 17-до Джакарта бусажа ерээ. Джакартын «Мердека» гэжэ талмай дээрэ нэгэ миллион зон сугларжа, туйлай ехэ митинг хээ. К. Е. Ворошилов Сукарно хоёр митинг дээрэ үгэнүүдые хэлээ.

Хүтэлбэрилэгшэдые хара ажалда хабаадуулха тухай Хитадай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй заабари

ПЕКИН, майн 16. (ТАСС). 1957 оной майн 10-да Хитадай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет ажахын хүтэлбэрилэгшэдые хара ажалда хабаадуулха тушаа заабаринуудые гаргаа. Энэ хабарһаа эхилээд, хүдөө ажахын үйлэдбэриин кооперативуудай олон хүдэлмэрилэгшэд хабарай тарилгада ябалсадаг болобо гэжэ Центральна Комитедэй заабарида хэлэгдэнэ. Мүн зарим районуудай, уезднүүдэй хүдэлмэрилэгшэд, провинциин, городуудай болон автономно районуудай зарим харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, тэрэшэлэн дээдэ, дунда тушаалтай офицернүүд хара ажалда хабаадалсадаг болоо. Манай орон дотор социализм байгуулха хэрэгтэ энэ ушар айхабтар ехэ удхашанартай гэжэ КПК-гэй ЦК-гэй заабаринууд соо хэлэгдэнэ. Хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй хара ажалда хабаададаг болоһонһоо хойшо хүтэлбэриин хэрэг багаханааршье һулараагүй, харин бүри һайжарһан байна гэжэ тэмдэглэгдэнэ. Юуб гэхэдэ, хүтэлбэрилэгшэд арад зонтоёо хүдэлхэдөө, ажал хүдэлмэриин бүхы асуудалнуудые байра дээрэнь, тодорхойгоор шиидхэхэ арга боломжотой байхаһаа гадна, албан хойрог хүтэлбэрилгэһөө гарадаг олон алдуунуудые зайсуулжа шадана. Тэрэшэлэн хара ажалые тоодоггүй ябадалнууд усадхагдаха байна.

Гансал волостиин, районой, уездын хүдэлмэрилэгшэд бэшэ, харин партийна гол хүтэлбэрилэгшэд, хара ажал хэжэ шадаха бүхы хүнүүд жэл бүри хара ажалда тусхай болзор соо хабаадаха ёһотой гэжэ Центральна Комитедэй тооложо байһан тухайнь заабари соо хэлэгдэнэ.

Тус тус эмхи зургаануудай, мүн тус тус хүнүүдэй байдалһаань дулдыдажа, тэдэниие тарилгын хүдэлмэридэ, промышленна предприятинуудта гү, али барилгада хүдэлгэхэ, тиихэдээ ямаршье түлөөһэ үгэхэгүй гэжэ КПК-гэй Центральна Комитет заагаа.

Партиин хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд хара ажалда хабаадахадаа даажа байһан эмхи зургаанайнгаа хүдэлмэриие һуларуулхагүй ёһотой. Мүн олон хүтэлбэрилэгшэд нэгэ газарта нэгэ зэргэ хүдэлмэрилхэ ёһогүй.

Эмхи зургаануудай юрын хүдэлмэрилэгшэдые, арадай-сүлөөрэлгын армиин албахаагшадые болон сэрэгшэдые, багшанарые, һургуулиин албахаагшадые болон һурагшанарые хара ажалда хабаадуулхадаа, эхин түрүүн тэдэнэй заримыень лэ хабаадуулжа, энэ талаар дүй дүршэлтэй болоод байхадаа, хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдые, албахаагшадые һайн дураарнь хара хүдэлмэридэ олоорнь хабаадуулха шухала.

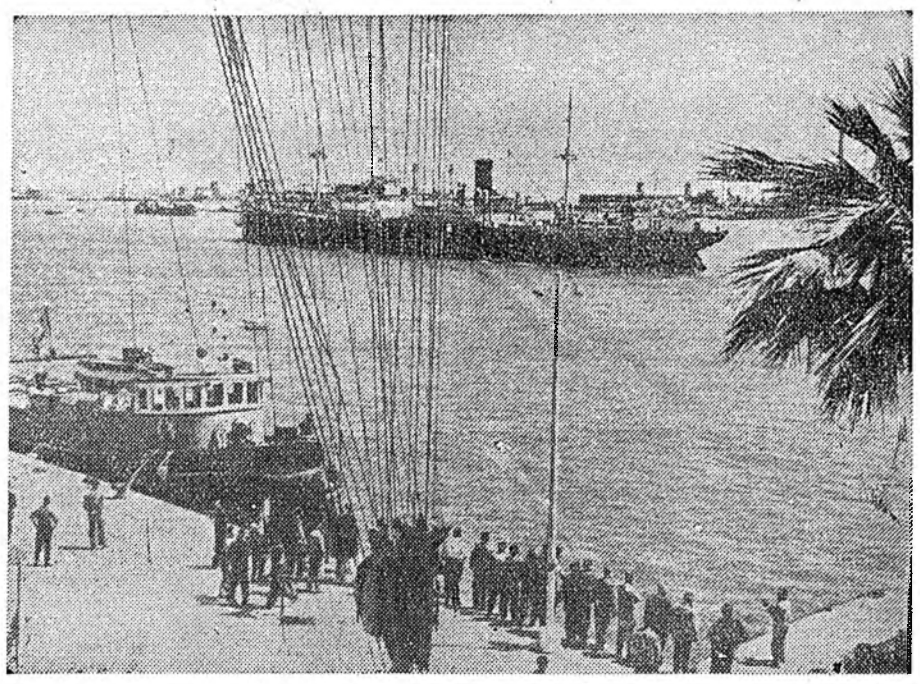
Пекин городой мэр Москвагай ажалшадта бэлэг эльгээбэ

Пекин болон Москва городуудай ажалшадай хани барисаанай тэмдэг болгон Пекин городой мэр Пын Чжэнь гэгшэ Хитадай ниислэл хотын ажалшадай зүгһөө Москвагай ажалшадта хулһата газарай баабгай бэлэглээ. Энэ баабгай Моссоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Н. И. Бобровниковой нэрэдэ эльгээгдэбэ.

Тус бэлэг майн 15-да самолёдоор Москва асарагдаа.

Хулһата газарай баабгай гээшэ ехэ үнэтэй, хомор ушардаг амитан юм. Гадна, тэрэниие барихань ехэ бэрхэ байдаг. Энэ баабгайн үнгэнь сагаан. Гансал нюдыень тойруулаад, мүн хүлнүүдынь хара үнгэтэй. Энэ арьяатан хулһанай эдеэгээр ехэнхидээ хооллодог юм.

Москвагайхидта бэлэглэгдэһэн хулһата газарай баабгай «Пин-пин» гэжэ нэрэтэй, мүн 92 килограмм шэгнүүртэй. Иимэ баабгай Сычуань провинцида байрладаг. (ТАСС).

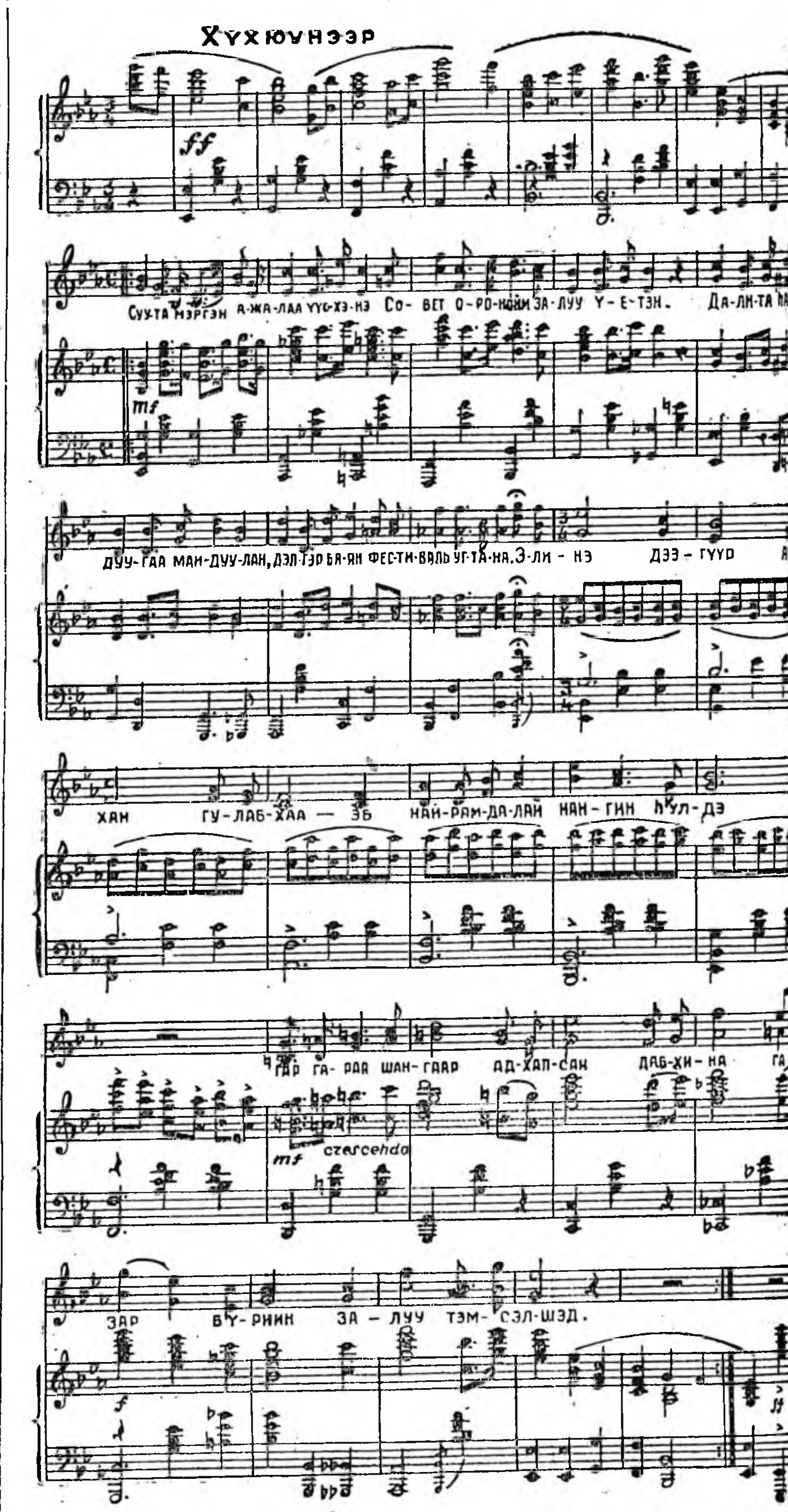
Египет. Суэцкэ каналаар ямаршье һаадгүйгөөр суднанууд ябадаг болобо. Дэлхэйн элдэб оронуудай тугуудые намилзуулһан суднанууд үдэр бүри каналаар улам олоороо гарадаг боложо байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Суэцкэ каналаар суднанууд гаража байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Хүгжэмынь В. МАЙМЕСКУЛЭЙ *Үгэнь Ц. ДАМДИНЖАПОВ[...]*

Фестивалиие угталга
(ДУУН)

Суута мэргэн ажалаа үүсхэнэ
Совет оронойм залуу үетэн.
Далита һайхан дуугаа мандуулан,
Дэлгэр баян фестиваль угтана.
Дабталга:
Элинэ дээгүүр арюухан гулабхаа —
Эб найрамдалай нангин һүлдэ.
Гар гараа шангаар адхалсан дабхина
Газар бүриин залуу тэмсэлшэд.

Арадайм зүрхэн алтанхан Москва,
Аглаг нарата ашата оромни,
Бүхэ дэлхэйн хүбүүд, басагад[...]
Урина таанадые халуун сэдьхэл[...]
Дабталга.
Талмай, ордон, сэсэрлиг дээгүүр[...]
Тодоор намилзан тугууд байха[...]
Эрхим гоёхон наада зугаамнай
Эльгэ зүрхымнай нэгэн болгохо[...]
Дабталга.
Алдар габьяа, тэмсэлэй харгы[...]
Арадай үринэр зорин ябадаг.
Эрхэ сүлөө хани барисаамнай
Арад зоной жаргалынь болодо[...]
Дабталга.

УЛАН-УДЭДЭ ХАБАР
(Фенологой тэмдэглэл)

Улан-Удэдэ хэзээ хэзээнэй хиһээ эртэ дулаарбашье, ехэ унжагай хүйтэн хабар байгаа. Майн түрүүшын 10 хоногто хүйтэржэ, саһа бороон ороо.

13-най үдэр городой үйлсэнүүдтэхи уляангирай буурсагууд задаржа, ногоохон набшаһад бултайжа харагдаа. 14-нэй үдэр Улан-Удын оршондо тэ[...]рэнгп һалбаржа[...] ягаан сэсэгүүдэ[...] дэлгээгээ, үхэр ню[...]дэн, мойһон гэхэ ма[...]тэ жэмэстэ модо[...] набшаһалаа.

И. Котов.

Социализмын оронуудта США ямар хоро хүргэнэб

Уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулхын, оронуудай хоорондохи харилсаае һайжаруулхын, арадуудай хоорондо хани харилсаа байгуулхын түлөө Советскэ Союз, арадай демократиин оронууд туйлай ехээр оролдоно. Харин тиихэдэ США-гэй империалистическэ зонхилогшод эзэрхэг түримхэй гадаадын политика ябуулна. Энэ политикын гол хубинь юун болоноб гэхэдэ, социализмын оронуудта хоро хүргэхэ гэһэн зорилготой.

Американска империалистнууд хадаа социалистическэ лагериие һуларуулхые, арадай демократиин оронуудта һүйдхэл хэхые, эдэ оронуудта капитализм дахин байгуулжа, өөһэдынгөө мэдэлдэ оруулхые оролдоно. Энэ зорилгоёо бэелүүлхын тулада эдэнэр элдэб хорото муухай арга бэдэрнэ: арадай демократиин оронуудта шпионууд болон диверсантнуудые эльгээнэ, худал хуурмаг үгэнүүдые тараана. Тиихэдэ арадай демократиин оронуудта бии байһан дарлагша ангинуудай үлэгдэлые, хари гүрэнүүдтэ зугадан ошоһон эмигрантнуудые хэрэглэнэ. США-гэй зонхилхы нюурнууд социалистическэ гүрэнүүдтэ эсэргүү элдэб хорото ябуулгануудые нюунгүйгөөр сэхэ хэдэг болоо гэжэ хэндэшье мэдээжэ болонхой. «Аюулгүй байдалые хамтараа хамгаалха» тухай тусхай хуули Холбоото Штадуудта бии юм. Энэ хуулиин ёһоор, хорото хэрэгүүдтэ олон зуун миллион доллар һомологдоно. Америкын гүрэнэй ажал-ябуулагшад хадаа арадай демократическа гүрэниие унагаахые сэхэ уряалдаг болоо. Сагаан гэр 1956 оной эхеэр мэдүүлгэ толилһон юм. Арадай демократиин оронуудые «сүлөөлхэ» гээшэ США-гэй гадаадын политикын гол зорилгонь болоно гэжэ тэрэ мэдүүлгэ дотор хэлэгдээ һэн.

Американска империалистнууд урдаа табигдаһан зорилгоёо бэелүүлхын тулада элдэб комитедүүдые, союзуудые, «фонднуудые» байгуулаа. «Эрхэ сүлөөгэй түлөө аяншалга» гэжэ организаци хадаа социализмын оронуудта хоро хүргэхын тулада мүнгэ һомолхо зорилготой. Энэ организациие Америкын томо томо монополинуудай түлөөлэгшэд хүтэлбэрилнэ. «Дженерал моторс» гэжэ компаниин президент Харлоу Кэртис, «Тайм» компаниин президент Рой Ларсен, «Вестингауз электрик корпорейшн» гэжэ компаниин президент Гвилим Прайс гэгшэд тэдэ түлөөлэгшэдэй тоодо оролсоно. «Эрхэ сүлөөгэй түлөө аяншалга» гэжэ нэрлэгдэдэг организаци капиталистическэ монополинуудһаа мүнгэ зөөри саг үргэлжэ суглуулдаг байна. Энэ зөөринь арадай демократиин оронуудта хоро хүргэхэ хэрэгтэ зорюулагдана.

«Эрхэ сүлөөтэ Европын түлөө тэмсэхэ национальна комитет» гэжэ нэрэтэй организаци шпионско-террористическэ томохон организаци юм. Энэ организаци Нью-Йоркдо байрладаг. Зүүн Европын оронуудһаа зугадан ошоһон буржуазна партинуудай хүтэлбэрилэгшэд, сүлөөтэ арадуудаар намнагдаһан урданай президентнүүд, премьернүүд дээрэ дурсагдаһан организациин гэшүүд болонхой.

1954 оной август һарада уласхоорондын шэнэ организаци байгуулагдаа. Энэ организаци «Европын дарлагданги оронуудай ассамблей» гэжэ нэрлэгдээ.

Зугадан ошоһон элдэб хүнүүдһээ «национальна» олон тоото организацинууд Холбоото Штадуудта байгуулагдаа.

«Россин арадуудай американска комитет» гэжэ нэрэтэй Нью-Йоркдо байгуулагдаһан организаци элдэб организацинуудые, шпионуудай бүлэгүүдые хүтэлбэрилхэ зорилготой. США-һаа Советскэ Союзда урдань байһан посол Алан Кэрк шэнэ организациин хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн болонхой.

Мюнхендэ байгуулагдаһан «Сүлөөтэ Европа» гэжэ нэрэтэй (Баруун Германи) радиостанци арадай демократиин оронуудта хоро хүргэхэдэнь американска империалистнуудта ехээр туһална. Энэ радиостанци долоон жэлэй саада тээ Америкын генерал Клей гэгшын хүтэлбэреэр байгуулагдаһан юм. Эндэ 1200 гаран хүн ажаллана. Ажаллагшадай диилэнхинь арадай демократиин оронуудһаа зугадан ошоһон хүнүүд. Тус радиостанциие США-гэй гүрэнэй департамент, тагнуулай центрнүүд хүтэлбэрилнэ.

«Сүлөөтэ Европын хэблэл» гэжэ нэрэтэй организаци дээрэ дурсагдаһан радиостанцитай нягта холбоотойгоор ажаллана. «Сүлөөтэ Европа» гэжэ нэрэтэй радиостанци үнгэрэгшэ жэлэй январиин 10 хоногой турша соо Венгри руу 8 миллион хуудаһануудые эльгээгээ. Эдэ хуудаһанууд агаарай бүмбэгэнүүдтэ хэгдэжэ эльгээгдэһэн байна. Баруун Германиин хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, һүүлэй хоёр жэлэй турша соо Мюнхенһээ арадай демократиин оронуудта 400 тонно хуудаһанууд, пропагандистска бусадшье материалнууд эльгээгдээ. Эдэ хуудаһанууд 400 мянган бүмбэгэнүүдтэ хэгдэжэ эльгээгдэһэн байна.

«Сүлөөтэ Европа» гэжэ радиостанци хадаа революцида эсэргүү үймөөнэй Венгридэ болохо үедэ сэрэгэй политическэ штабынь болоһон юм. Революцида эсэргүүсэн тэмсэгшэдтэ тэндэһээ элдэб заабаринууд сэхэ үгтэдэг байгаа. Революцида эсэргүү үймөөнэй дарагдаһанай һүүлээршье «Сүлөөтэ Европа» гэжэ радиостанци Венгридэ ажабайдал гуримшуулхадань элдэб һаад ушаруулаа.

СССР-тэ, арадай демократиин оронуудта хоро хэхын тулада шпионууд болон диверсантнуудые бэлэдхэхэ зорилгоор Холбоото Штадуудта, баруунай бусадшье хэдэ хэдэн оронуудта олон тоото һургуулинууд болон эмхи зургаанууд байгуулагдаа. Баруун Германиин газар дээрэ иимэ организацинууд олоороо байгуулагданхай. Шпионуудые бэлэдхэхэ һургуулинууд, тусхайлбал, Бад Висзейдэ, Франкфурт-на-Майне, Мюнхен, Кауфбрейен, Бад Гамбург гэжэ газарнуудта байгуулагдаа. США-гэй тагнуулай центрнүүдтэхи американска офицернүүд дээрэ дурсагдаһан һургуулинуудые хүтэлбэрилнэ.

Холбоото Штадуудта «тусхай сэрэгүүдэй» байгуулагдажа байһые Америкын хэблэл сэхэ бэшэнэ.

«Дэлхэйн коммунизмда эсэргүүсэн тэмсэхэ политическэ программа» гэжэ нэрэтэй түсэб Холбоото Штадуудта зохёогдоо. Социалистическэ гүрэнүүдтэ эсэргүүгээр Холбоото Штадуудай хэжэ байһан хорото хэрэгүүд тухай асуудал ООН-эй генеральна ассамблейн VI, VII, XI сессинүүдтэ зүбшэн хэлсэгдэһэн юм. Гэхэ зуура, США-гэй зонхилогшод дэлхэйн олониитын эрилтые хараадаа абаагүй.

Социализмын оронуудта хоро хүргэхэ тухай империалистическэ түсэбүүд хадаа революцида эсэргүү үймөөнэй Венгридэ бута сохигдоһоной һүүлээр ехээр буруутаа. Тиибэшье, империалистнууд һанаагаа амараа гэжэ тоолохо болоо һаа тон буруу байна. Империалистнууд хорото хэрэгүүдээ бүри үсэд нэтэрүүгээр хэжэ үргэлжэлһөөр гэжэ баримтанууд дээрэһээ эли болоно.

Совет арад, социализмын оронуудай бусадшье арадууд мүнөө үедэ бүри һэрэмжэтэй боложо байна, ахадүүгэй хани барисаагаа бэхижүүлнэ, империалистнуудай али бүхы хорото хэрэгүүдтэ шанга сохилто үгэхөөр эрид шиидэнхэй байһанаа харуулна.

Д. БОЧАРОВ.

БОЛОҺОН УШАР

Харанхы һүни байба. Город[...] үйлсэнүүдээр хон-жэн. Гансал [...]руулда байһан милиционер[...] һэргымжэтэй хёрхоор ябана.

...Улан-Удын паровозо-вагон[...] заводой табадахи участок... Эн[...] мүнөө һүни милиционер Степ[...] Михайлович Медведев албата аж[...]лаа дүүргэжэ ябаба. Тэрэ ха[...] тон һонороор шэртэн харанхы [...]луунуудые харана, хаа-яа энэ тэ[...] юумэнүүдэй абьянуудые обёор[...] шагнана.

Гэнтэ хүнэй «абарыт» гэжэ ха[...] харха абьян дуулдаба. Тэрэл абья[...] тээшэ нүхэр Медведев түргэдэб[...] Тэрэнэй урдаһаа шуһан болоһ[...] наһатайшаг хүн «намайе нэгэ зал[...] хүн түмэр юумээр сохижо унага[...]гаад, тоноод тэргэдэбэ»,— гэжэ [...]лэбэ.

Степан Михайлович сагаа гээн[...] тонуулшые мүрдэн ябаба. Уда[...]шьегүй һэжэглэмээр хүниие хаража[...] байлгаба. Тэрэнь тэргэдэхэеэ һэдэб[...] Гэбэшье, шударгуу милиционер тэ[...]рэниие барижа шадаа. Баригдаһа[...] Зайковский гэгшэ түрмэһөө һа[...] табигдаһан хүн байба. Тэрэнэй ха[...]маан сооһоо гараар хэһэн нага[...] олдобо.

Зайковскиин хэрэг сүүдтэ үгтөө[...] байна.

И. Очиров.

Редакторай орлогшо О. ГОМБОЕВА.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина. 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора—32-74. отв. секретаря— 27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н 00428. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 2167.